İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

İstanbul Hukuk Mecmuası, 81 (1), 81-111

DOI: 10.26650/mecmua.2023.81.1.0003
https://dergipark.org.tr/pub/ihm
http://mecmua.istanbul.edu.tr/tr/_

İstanbul Hukuk Mecmuası

Başvuru: 02.10.2022
Revizyon Talebi: 15.12.2022
Son Revizyon Tarihi: 23.12.2022
Kabul: 14.03.2023

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Birlikte Eser Sahipliklerinde Sona Erme ve Birlikten Ayrılma

Furkan Derdiman*

Öz

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda ortak eser sahipliği (FSEK m 9) ve elbirliğiyle eser sahipliği (FSEK m 10) olmak üzere iki tür birlikte eser sahipliği yapısı düzenlenmiştir. Bu çalışmada öncelikle, "ortak eser sahipliği" ve "elbirliğiyle eser sahipliği" hakkında bilgi verilmiş ve her ikisinin hukuki yapısı açıklanmaya çalışılmıştır. Devamında, ortak eserin süreli olup olmamasına göre ortak eser sahipliğindeki sona erme düzeni irdelenmiştir. Bundan başka, ortak eser sahipliğinden ayrılma sonucu doğurabilecek ihtimaller ele alınmıştır. Bu çerçevede, eser sahiplerinin anlaşmasıyla veya anlaşma bulunmaması halinde mahkeme kararıyla, eser sahiplerinden birine ait kısmın ortak eserden çıkarılması üzerinde durulmuştur. Ortak eser sahipleri arasında ayrıca bir adi ortaklık sözleşmesi yapılmış olmasının etkilerine değinilmiştir. Ortak eser sahiplerinden birinin ölümü veya mali haklarından vazgeçmesinin sonuçları da izah edilmiştir. Devamında, elbirliğiyle eser sahipliğinin nasıl sona erebileceği irdelenmiş; bu birlikten ayrılma sonucu doğurup doğurmayacağının tartışılması açısından, eser sahiplerinden birinin ölümü, tasfiye payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesi (TBK m 639 b 3) ve mali haklardan diğerleri lehine vazgeçmesi durumları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Birlikte Eser Sahipliği, Ortak Eser Sahipliği, Elbirliğiyle Eser Sahipliği, Ortak Eser Sahipliğinin Sona Ermesi, Ortak Eser Sahipliği Birliğinden Ayrılma, Elbirliğiyle Eser Sahipliğinin Sona Ermesi, Elbirliğiyle Eser Sahipliği Birliğinden Ayrılma

Terminating and Leaving a Union in Co-Authorship

Abstract

Two types of co-authorship structures are regulated in the Law on Intellectual and Artistic Works (LIAW, 1951) No. 5846: the authorship of a compound work (LIAW, Art. 9) and joint authorship (LIAW, Art. 10). This study firstly provides information about authorship of a compound work and joint authorship and then attempts to explain the legal structure of both. The study then goes on to examine the order of termination regarding authorship of a compound work according to whether the compound work has a fixed period of time or not. The study additionally discusses the possibilities that may result in leaving the authorship of a compound work. In this framework, the article focuses on the removal of the part belonging to one of the authors from a compound work by agreement of the authors or by a court decision in the absence of agreement. The paper also mentions the effects of making an ordinary partnership agreement among the authors of a compound work and explains the consequences of the death of one author of a compound work or the renunciation of one's financial rights. Subsequently, the study examines how joint authorship may be ended and evaluates the death of one of the authors, the conversion of the liquidation share into money through compulsory execution (Turkish Code of Obligations [TCO], Article 639, par. 3, 2012) and the renunciation of financial rights in favor of others in order to discuss whether this will result in leaving the union.

Keywords

Co-Authorship, Authorship of Compound Work, Joint Authorship, Termination of Authorship of Compound Work, Leaving The Union of Authorship of Compound Work, Termination of Joint Authorship, Leaving The Union of a Joint Authorship

* **Sorumlu Yazar:** Furkan Derdiman (Doktora Öğrencisi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. E-posta: furkan.derdiman@ogr.iu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5585-8069

Atıf: Derdiman F, "Birlikte Eser Sahipliklerinde Sona Erme ve Birlikten Ayrılma" (2023) 81(1) İstanbul Hukuk Mecmuası 81. https://doi.org/10.26650/mecmua.2023.81.1.0003

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

Extended Summary

Turkish law has two types of co-authorship structures (i.e., authorship of a compound work and joint authorship) that are regulated in Articles 9 and 10 of the Law on Intellectual and Artistic Works (LIAW, 1951) No. 5846. Unlike works subject to joint authorship, a compound work can be divided into parts without deteriorating the work. Ordinary partnership provisions in the Turkish Code of Obligation (TCO, 2012) No. 6098 are applied analogously to both authorships of compound works and joint authorships in the matters not regulated under LIAW.

Based on Paragraph 2 of Article 9 in LIAW, as long as the authorship of a compound work continues, authors may apply to the court against the one who objects to a transaction related to the compound work. If the objecting author cannot prove just cause, the court decision replaces the consent of the objector. From this perspective, termination of authorship of a compound work means that the authors can no longer be compelled to utilize their own contribution in the compound work. On the other hand, copyrights arising from authorship of a created and still existent compound work should be noted to continue, because the compound work is based on both the agreement of the authors and the *de facto* act, or *Realakt* in German. Therefore, in case of an infringement against an existent compound work, authors may still demand prevention or halting of the infringement, as well as claim compensation. With regard to making transactions related to a compound work, however, authors can no longer claim or force each other based on Article 9 in LIAW.

As previously mentioned regarding termination, ordinary partnership provisions in the TCO are applied analogously. In this regard, if authors decide upon a fixed period of time or certain limitation (e.g., a one-time edition of a book) regarding a compound work, the compound authorship terminates upon completion. Prior to this, the compound authorship may be terminated by applying to the court on the basis of just cause. If the authors have not decided upon any limitation regarding the term of a compound work, one of the authors may give a notice of termination or apply to the court demanding immediate termination with just cause. According to Article 640 of the TCO, the termination of a compound authorship goes into effects after six months have passed since the notice of termination.

In order to remove a section belonging to one of the authors of a compound work, all authors of the compound work must agree to this. Nevertheless, in some cases, the court may order the removal of a section belonging to one of authors upon the application of the other authors based on Article 9 of LIAW. For instance, when one of the authors objects to updating a book according to the new TCO or is unable to update the book, the other authors may apply to the court. If the objector cannot prove just cause, the court should order the section belonging to the objector to be removed,

because the court cannot order the author to update that author's section in the book. And also, one author may demand his part be removed by court order by relying on just cause.

If one of the authors of a compound work dies, the financial rights respective to this section pass on to the deceased's heirs. Heirs cannot be removed from the union. Furthermore, one of the authors may analogously waive the financial rights regarding that author's section in accordance with Article 60 of LIAW, provided that this harms neither the compound work nor the other authors. Upon waiving this right, that author's permission will no longer be required for utilizing financial rights related to that compound work.

Joint authorship arises *ipso jure* with the creation of the work and ends with the expiration of the preservation period or the destruction of the work. Consequently, terminating a joint authorship is not possible by notice of termination or by court decision with just cause, as the provisions in the TCO regarding the termination of ordinary partnerships are not suited to the structure of a joint authorship.

Paragraph 3 of Article 639 in the TCO, which is regarding termination of an ordinary partnership in the event of a partner's share being liquidated through compulsory execution unless otherwise agreed, cannot be applied to joint authorship, as joint authorship cannot be liquidated due to the lack of any liquidation shares.

The results concerning the death of one of the authors in a joint authorship are also specifically regulated in Article 64 of the LIAW. Additionally, one of the authors may waive financial rights in favor of the other author or authors. In this case, the rights of the others will be expanded.

Giriş

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre eser, bir veya birden fazla kişi tarafından meydana getirilebilir. Eserin birden fazla kişi tarafından meydana getirilmesi iki türlü olabilir. Bunlardan ortak eser sahipliği FSEK m 9'da, elbirliğiyle eser sahipliği ise FSEK m 10'da temel hatlarıyla düzenlenmiştir. Bir eser üzerinde birden fazla kişinin hak sahibi olduğu her iki ihtimalde de eser üzerindeki hakların kullanımında kural olarak birlikte hareket edilmesi mecburiyeti doğar. Zira eser üzerindeki birlikte hak sahipliği, diğer bir ifadeyle birlikte eser sahipliği nedeniyle bir kişi birliği ortaya çıkar. Bu birliğin hukuki yapısı, elbirliğiyle eser sahipliği veya ortak eser sahipliği bulunması durumuna göre değişir. Bu çalışmada, birlikte eser sahipliklerinde sona ermeye ve birlikten ayrılma sonucu doğuran durumlara ilişkin temel problemlerin ele alınması hedeflenmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde, birlikte eser sahipliğinin türleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu çerçevede, ortak eser sahipliği ve elbirliğiyle eser sahipliği izah edilmiş, bunların hukuki yapıları ortaya konmuştur. Birden fazla kişinin ortak veya elbirliğiyle eser meydana getirmek için anlaştığı fakat henüz eserin meydana gelmesinden önceki hukuki duruma da değinilmiştir. İkinci bölümde, ortak eser sahipliği ilişkisinin sona erme düzeni irdelenmiştir. Üçüncü bölümde, farklı ihtimallere göre, eser sahiplerinden birine ait kısmın ortak eserden çıkarılması ele alınmıştır. Dördüncü bölümde ise, elbirliğiyle eser sahipliğinin nasıl sona ereceği sorunu irdelenmiş ve akabinde, bu birlikten ayrılma sonucu doğurabilecek ihtimaller üzerinde durulmuştur. Sonuç bölümünde, çalışmada ulaşılan tespitlere yer verilmiştir.

I. Birlikte Eser Sahipliği

A. Genel Olarak

Bir eserin yaratılmasına yönelik çalışmalara birden fazla kişi katılmış, eser birden fazla kişi tarafından yaratılmış olabilir[1]. Birden çok kişinin fikri emeğiyle yaratılmış eser iki şekilde meydana getirilebilir: Kişiler, her birinin katkısı ayrılmaz bir bütün teşkil edecek şekilde eseri birlikte meydana getirebilirler veyahut kendilerine ait bağımsız eserleri sonradan birleştirerek yeni ve tek bir eser ortaya çıkarabilirler[2]. Bu bakımdan, fikri haklara ilişkin iki tür birlikte hak sahipliği[3], diğer bir ifadeyle iki tür "birlikte eser sahipliği" söz konusudur[4].

---

1 Fırat Öztan, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku* (Turhan 2008) 257; K. Emre Gökyayla, *Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi* (Yetkin 2001) 203.

2 Şafak N. Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku* (3. Bası, Yetkin 2009) 89.

3 Zekeriya Kurşat, *Paylı Mülkiyetin Sona Ermesi* (Arıkan 2008) 51.

4 Nuşin Ayiter, *Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri* (Sevinç 1972) 92; Gökyayla (n 1) 203; Mustafa Ateş, "Sahibi Ölen Fikir ve Sanat Eseri Üzerindeki Mali Hakların Mirasçılara İntikali" (2020) 6 (1) Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 44, 51.

Birlikte yaratılan eser ayrılmaz bir bütün teşkil etmekteyse, bunun üzerinde "elbirliğiyle eser sahipliği" (iştirak halinde eser sahipliği) bulunur[5]. Buna karşılık, tek başına semerelendirilebilecek birden fazla eserin birleştirilmesi yoluyla oluşan eser üzerinde ise, "ortak eser sahipliği" söz konusu olur[6]. Aşağıda, öncelikle ortak eser sahipliği, sonrasında ise elbirliğiyle eser sahipliği izah edilmeye çalışılacaktır.

B. Birlikte Eser Sahipliği Türleri

1. Ortak Eser Sahipliği (FSEK m 9)

a. Genel Olarak

Ortak eser, birden fazla eser sahibinin, bağımsız olarak oluşturdukları kendilerine ait eserleri birlikte semerelendirmek için birbirine bağlamaları, diğer bir ifadeyle birleştirmeleri suretiyle meydana gelir[7]. Doktrinde *"ortak eser"*[8] yerine *"müşterek eser"*[9], *"eser beraberliği"*[10] (*Werkverbindung*), *"birbirine bağlı eserler"*[11], *"bağlı eser"*[12] kavramları da kullanılabilmektedir.

Ortak eser, kısımlara ayrılabilir[13] ve bu kısımlar, FSEK anlamında bir eser niteliğindedir[14]. Bir başka anlatımla, kısımların her biri, bağımsız olup[15] başlı başına bir eser teşkil eder[16] ve ekonomik olarak değerlendirilebilir (semerelendirilebilir) niteliktedir[17]. Söz gelimi, üç yazarlı bir kitapta, her yazarın yazdığı kısım diğerlerinden ayrılabiliyorsa bu kitap, ortak eserdir[18]. Ortak eseri oluşturan bağımsız kısımların

---

5 Öztan (n 1) 257,258; Ateş (n 4) 51; Gökyayla (n 1) 203; Engin Erdil, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (Vedat 2016) 29; Gürsel Öngören, *Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri*, (Öngören Hukuk 2010) 49.

6 Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Bası, Vedat 2012) §12, N 15; Şirin Aydıncık, *Fikri Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri* (Arıkan 2006) 113-114 ve aynı yer dn 519.

7 Dorothee Thum, "§8" ve "§9" in Artur-Axel Wandtke ve Winfried Bullinger (edr), *Praxiskommentar Urheberrecht* (5. Auflage, C. H. Beck 2019) §9, N 1; Ayiter (n 4) 93; Erel (n 2) 93.

8 Tekinalp (n 6) §12, N 15; Rauf Karasu, Cahit Suluk ve Temel Nal, (Nal ve Suluk), *Fikri Mülkiyet Hukuku* (6. Baskı, Seçkin 2022) 74; Ateş (n 4) 51; Aydıncık (n 6) 113 vd.; Levent Yavuz, Türkay Alıca ve Fethi Merdivan, (Yavuz), *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, 1. Cilt (1-47. Maddeler)* (Seçkin 2013) 204.

9 Erel (n 2) 93; Karasu, Suluk ve Nal, (Nal ve Suluk) (n 8) 74; Ateş (n 4) 51.

10 Öztan (n 1) 259.

11 ibid 267.

12 Ayiter (n 4) 93.

13 Ateş (n 4) 51; Tekinalp (n 6) §12, N 16; Mustafa Ateş, "Telif Hukukunda Eser Kavramı ve Eser Sahipliği", Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı 16-22 Aralık 2019 (Türkiye Adalet Akademisi 2020) 15, 48; Aydıncık (n 6) 113-114; Öngören (n 5) 47.

14 Öztan (n 1) 268; Erel (n 2) 93; Evrim Atasoy, "Birlikte Eser Sahipliği Kavramı, Türlerinin Birbirleri İle Olan Benzerlikleri ve Farklılıkları" (2013) (2) FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi 29, 34-35.

15 Duygun Yarsuvat, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları* (2. Baskı, Güryay 1984) 84; Tekinalp (n 6) §12, N 16; Aydıncık (n 6) 114.

16 Gökyayla (n 1) 209; Ateş (n 13) 48.

17 Öngören (n 5) 47; Erel (n 2) 93.

18 Aydıncık (n 6) 114. Bu anlamdaki örnekler için ayrıca bkz Tekinalp (n 6) §12, N 15; Karasu, Suluk ve Nal, (Nal ve Suluk) (n 8) 74.

(eserlerin) aynı veya farklı türde olmaları mümkündür[19]. Bir operada metin ile müziğin yahut yazılı bir eserde metin ile resimlerin bir araya getirilmiş olması buna örnektir[20].

Elbirliğiyle eser sahipliğinden farklı olarak, ortak eser, birden fazla kişinin bir eseri beraber yaratmasıyla (FSEK m 10) değil, birlikte semerelendirmek amacıyla kendilerine ait bağımsız eserleri bir araya getirmeleriyle meydana gelir[21]. Her eser sahibi, kendi kısmını (eserini) bağımsız oluşturduğundan[22], FSEK m 9'daki *"birden fazla kimselerin birlikte vücuda getirdikleri"* ifadesi yanıltıcıdır[23]. Ortak eserde, bağımsız kısımların bu nitelikleri bozulmadan birleştirilmesi söz konusudur[24] [25]. Böylelikle eserler arasında bir birlik meydana gelmektedir[26]. Bunu gözeten kanun koyucunun sevk ettiği FSEK m 9 gereği, ortak eser sahiplerinden her biri diğerlerine karşı, ortak eserin umuma arz edilmesine, değiştirilmesine ve semerelendirilmesine izin verilmesini talep hakkına sahibi olurlar[27]. FSEK m 9 f 2'de, her bir eser sahibinin, ortak eserin değiştirilmesinde ve yayınlanmasında diğer eser sahiplerinin katılımını isteyebileceği; haklı bir sebep olmadan katılım sağlamayan eser sahibinin iradesi yerine geçmek üzere mahkemeden karar alınabileceği öngörülmüştür. Bu kuralın, mali hakların kullanılmasında da geçerli olduğu anılan yasal hükümde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca, ortak eser, bir bütün teşkil ettiğinden bunun üzerindeki manevi hakların kullanımında da oybirliği gerekir[28]. Bununla birlikte, ortak esere ilişkin koruyucu beyan veya eylemlerde her eser sahibi tek başına hareket edebilmelidir[29].

---

19 Thomas Dreier, Gernot Schulze, Benjamin Raue ve Louisa Specht-Riemenschneider, (Schulze), *Urheberrechtsgesetz, Urheberrechts-Diensteanbieter-Gesetz, Verwertungsgesellschaftengesetz, Nebenurheberrecht, Kunsturhebergesetz Kommentar* (7. Auflage, C.H. Beck 2022) §9, N 3; Öztan (n 1) 269.

20 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 3; Öztan (n 1) 267.

21 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 1. Aynı yönde bkz Öztan (n 1) 267; Gökyayla (n 1) 209. Dikkat edilmelidir ki, ortak eserdeki bağımsız kısımlardan biri veya birkaçı üzerinde elbirliğiyle eser sahipliğinin olması da mümkündür. Bkz Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 3.

22 Aynı yönde bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 204.

23 Tekinalp (n 6) §12, N 15; Atasoy (n 14) 32.

24 Tekinalp (n 6) §12, N 15; Aydıncık (n 6) 114; Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 204; Atasoy (n 14) 32. Nitekim ortak eserin, İsviçre ve Alman hukuklarında *"bağlı eser"* olarak adlandırıldığına dair bkz Tekinalp (n 6) §12, N 15; Atasoy (n 14) 31.

25 Bağımsız kısım (eser) üzerindeki mali hak, daha önceden üçüncü bir kişiye devredilmiş ise, bu kısmın, eser sahibinin iradesiyle, ortak esere dahil edilmesi mümkün olamaz. Bkz Gökyayla (n 1) 209; Aydıncık (n 6) 115. Kendi eseri üzerindeki mali hakkı daha önceden başka bir kişiye devretmiş olduğundan ortak esere katılma taahhüdünü yerine getiremeyen eser sahibinin, diğer eser sahiplerinin bu yüzden uğradığı zararı gidermekle yükümlü olacağı yönünde bkz Aydıncık (n 6) 115.

26 Öztan (n 1) 267.

27 Thum (n 7) §9, N 1. Bağımsız kısımların toplamı ortak eseri oluşturduğundan ve bu kısımlar takip edilen amaç bakımından birbirine bağlı olduğundan, burada paylı mülkiyete benzer bir düzenlemenin kabul edildiğine dair bkz Ernst E. Hirsch, *Hukuki Bakımdan Fikri Say, İkinci Cilt, Fikri Haklar (Telif Hukuku)* (İstanbul Üniversitesi 1943) 85.

28 Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 205.

29 Karş Tekinalp (n 6) §12, N 17, yazar, bunun öncesinde, diğerlerinin görüşünün de alınması gerektiği ve TMK'daki paylı mülkiyete ilişkin hükümlerin uygulanabileceği kanaatindedir. Oysaki, paylı mülkiyet hükümlerinin kıyasen uygulanacağı kabul edildiğinde, her eser sahibinin ortak esere ilişkin koruyucu beyan veya eylemleri, diğerlerinin görüşüne başvurması gerekmeden tek başına yapabileceği söylenmelidir (kıyasen TMK m 689, m 690, m 693 f 3).

FSEK m 9, açıkça veya örtülü olarak daha farklı bir anlaşma yapılmamışsa, ortak eser sahipleri arasındaki ilişkiyi asgari olarak düzenleyen yasal hükümdür[30]. Bir başka anlatımla, bu hüküm yedek hukuk kuralı olduğundan, ortak eser sahipleri, yapacakları anlaşmayla aralarındaki ilişkide sözleşmesel bir düzen öngörebilirler[31]. Söz gelimi, ortak eserin semerelendirilmesine ilişkin yapılacak bir işleme karar vermede oybirliği yerine oyçokluğunun yeterli olacağını kararlaştırabilirler veya kazancın paylaşımına ilişkin farklı düzenlemeler yapabilirler.

b. Hukuki Yapı

Ortak eserde yer alan her bir kısım bağımsız olarak semerelendirilebilir (*selbstständig verwertbar*) niteliğini kaybetmez[32]. Ortak eserin oluşturulması, yani kısımların birbirine bağlanması, her bir eser sahibinin kendi kısmını serbestçe semerelendirme hakkını kural olarak engellemez[33]. Diğer taraftan, ortak eserin üzerinde, kısımlara ait haklardan başka haklar da vardır[34]. Her kısmın sahibi, bir yandan kendi kısmı üzerinde bağımsız olarak eser sahipliği sıfatına sahipken; diğer yandan da ortak eser üzerinde ortak eser sahipliğinden doğan mali ve manevi haklara sahiptir[35]. Bu bakımdan, ortak eser üzerindeki haklar, müştereken kullanılır[36]. Hal böyle olunca, eser sahipleri arasındaki ilişkinin düzenlenmesi gerekir ki, işte FSEK m 9 bu amaçla sevk edilmiştir[37].

Ortak eser sahipliği, doktrinde *"müşterek eser sahipliği"*[38] veya *"paylı mülkiyet şeklinde eser sahipliği"*[39] olarak da adlandırılabilmekteyse de burada teknik anlamda bir paylı hak sahipliği durumu yoktur[40]. Zira paylı mülkiyete konu bir eşyadan farklı olarak, ortak eserdeki bağımsız her bir kısım, ayrı bir hak konusudur[41]. Bu nedenle, ortak eser, bir bakıma *"eşya birliği"*ne benzetilebilmektedir[42].

---

30 Thum (n 7) §9, N 32.

31 ibid §9, N 1,32.

32 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 2; Öztan (n 1) 269.

33 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 6; Yarsuvat (n 15) 85. Ayrıca bkz aşağıda III, C, özellikle dn 148.

34 Öztan (n 1) 268.

35 Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 204; Evrim Atasoy, *Birlikte Eser Sahipliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, KHÜSBE 2010) 98.

36 Tekinalp (n 6) §12, N 15; Aydıncık (n 6) 114.

37 Öztan (n 1) 267.

38 Yarsuvat (n 15) 84; İlhan Öztrak, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar* (2. Baskı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi 1977) 43; Gökyayla (n 1) 203; Öztan (n 1) 258.

39 Öztan (n 1) 267.

40 Kurşat (n 3) 52-53; Öztan (n 1) 270. Karışıklığa yol açmaması için çalışmamızda *"ortak eser sahipliği"* kavramı tercih edilmiştir. Aynı görüşte bkz Aydıncık (n 6) 113-114, dn 519.

41 Kurşat (n 3) 52. Aynı yönde bkz Ateş (n 13) 49-50.

42 Bu görüşte bkz Kurşat (n 3) 52.

Ortak eserden söz edilebilmesi için tüm eser sahiplerinin bu yönde anlaşmaları gerekir[43], sadece kısımların (eserlerin) birleştirilmesi şeklindeki maddi fiil (*Realakt*) yeterli değildir[44]. Ortak eserin birlikte semerelendirilmesi hususunda bağımsız kısım sahiplerinin anlaşması, bir hukuki işlem teşkil eder; dolayısıyla da öncelikle buna ilişkin tüm gereklilikler sağlanmalıdır[45]. Bu anlaşmanın yapılması ve ortak eserin oluşturulmasıyla ("anlaşma" ve "maddi fiil" ile) ortak eser sahipliği ilişkisi doğar. Bağımsız kısım sahipleri, ortak eseri birlikte semerelendirme iradelerini üçüncü bir kişiye açıklamaları suretiyle örtülü olarak da bu anlaşmayı yapmış olabilirler[46]. Üçüncü kişiye yapılacak bu irade açıklaması, ortak eser sahipleri tarafından birlikte yapılabileceği gibi, içlerinden birine ya da bir başka kişiye temsil yetkisi verilmişse bu yetkili temsilci tarafından da yapılabilir.

Ortak eser sahiplerinin oluşturduğu birlik, *"fikri haklara ilişkin semerelendirme birliği"* (*urheberrechtliche Verwertungsgemeinschaft*) olarak da nitelendirilebilmekte olup, bu birlik, adi ortaklık özelliklerini taşır[47]. Bu birliğe uygulanacak hükümler belirlenirken, özel bir hüküm (FSEK m 9) bulunmadığı müddetçe, adi ortaklık hükümleri dikkate alınır[48]. Ancak bu birlik teknik anlamda bir adi ortaklık niteliğinde değildir[49]. Bu nedenle adi ortaklık hükümleri, birliğin bünyesine uygun düştüğü şekilde uygulanmalıdır. Adi ortaklık hükümlerinde bulunmayan konularda ise, TMK'daki paylı mülkiyet hükümleri ortak eser sahipliğine ilişkinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanabilir[50].

Bir görüşe göre, elbirliğiyle eser sahipliğindeki (FSEK m 10) ayni etkinin aksine, ortak eser sahipliğinde (FSEK m 9) eser sahipleri arasında sadece şahsi bir ilişki (borç ilişkisi) olduğundan, eser sahipleri kendilerine ait olmayan kısımlara ilişkin

---

43 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 1; Thum (n 7) §9, N 2; Karasu, Suluk ve Nal, (Nal ve Suluk) (n 8) 74; Erel (n 2) 93; Atasoy (n 14) 31; Ateş (n 13) 51. Bu bakımdan, örneğin, başkasına ait şiiri izinsiz besteleyen bestekar ile şiir sahibi arasında ortak eser sahipliği meydana gelmez. Bkz Karasu, Suluk ve Nal, (Nal ve Suluk) (n 8) 74. Ortak eser sahipliğindeki ilişkinin, *"kısımlara ayrılması mümkün bir eserden doğan ortaklık ilişkisi"* olduğu yönünde ayrıca bkz Ateş (n 13) 49.

44 Thum (n 7) §9, N 2,9.

45 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 6; Thum (n 7) §9, N 13.

46 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 8.

47 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 7.

48 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 17. Aynı yönde bkz Karasu, Suluk ve Nal, (Nal ve Suluk) (n 8) 75.

49 Ateş (n 13) 49. Alman hukukunda baskın görüşe göre, ortak eserin yaratılmasına ilişkin anlaşmanın, adi ortaklık sözleşmesi olduğu fakat buna şüpheyle yaklaşılabileceği görüşünde bkz Thum (n 7) §9, N 2,18-19. Burada, adi ortaklığın aksine, müşterek amacın birlikte takip edilmesi için çaba sarf etmeye yönelik sözleşmesel yükümlülüğün olmadığı yönünde bkz Thum (n 7) §9, N 19. Tarafların açıkça ya da örtülü olarak bir adi ortaklık sözleşmesi yapmış olması durumu için bkz aşağıda III, C.

50 Paylı mülkiyet hükümlerinin, ortak eser sahipliğine kıyasen uygulanabileceğine dair bkz Tekinalp (n 6) §12, N 15; Aydıncık (n 6) 113-114, dn 519.

fikri hak ihlallerini takip edemezler[51]. Kanaatimizce, bağımsız kısımlardan birine yapılan saldırının, ortak esere saldırı teşkil ettiğini söylemek çok istisnai hallerde mümkün görülmelidir. Şöyle ki, bağımsız kısım sahibinin bile kendine ait kısmı semerelendirirken bunun, ortak eserin semerelendirilmesini etkilememesi, ortak eserin amacını tehlikeye düşürmemesi, ortak eserle rekabet yaratmaması gerektiği aşağıda açıklanmıştır[52]. Bu açından bakıldığında aynı sonuç, bağımsız kısım sahibinin fiiliyle değil de bağımsız kısımlardan birine yapılan saldırı neticesinde meydana gelmişse bu kural yine uygulanmalıdır. Dolayısıyla, bağımsız kısma saldırı, ortak eserin semerelendirilmesini etkilemiş, ortak eserin amacını tehlikeye düşürmüş yahut ortak eserle rekabet yaratmışsa ortak eser sahiplerinden her birinin, saldırının önlenmesi, durdurulması gibi koruyucu taleplerde bulunabileceği kabul edilmelidir.

Diğer taraftan, ortak esere karşı bir saldırı veya saldırı tehlikesi söz konusu olduğunda, paylı mülkiyette ortak menfaatlerin korunmasında her bir paydaşın yetkili olduğuna ilişkin TMK m 693 f 3 kıyasen uygulanarak, ortak eser sahiplerinden her birinin saldırının önlenmesi, durdurulması gibi ortak eserin korunmasına yönelik taleplerde bulunabileceği çünkü bunların bölünemez nitelikteki menfaatler olduğu kabul edilmelidir[53].

Ortak eserdeki her bir kısmın koruma süresi birbirinden bağımsız olarak işler[54]. Bunlardan biri veya birkaçının koruma süresinin sona ermesi halinde, bu kısımlar bakımından ortak eser olmaya bağlı sonuçlar uygulanmaz[55].

2. Elbirliğiyle Eser Sahipliği (FSEK m 10)

a. Genel Olarak

Ortak eserden (FSEK m 9) farklı olarak elbirliğiyle eser sahipliğinde, eser sahiplerinden her birinin yarattığı ayrı bir kısım bulunmaz ve her birinin eserin tamamında emeği vardır[56]. Elbirliğiyle eser sahipliğinin ayırt edici özelliği, *"bütünlük*

[51] Thum (n 7) §9, N 3. Şunu belirtmek gerekir ki, FSEK m 9 uyarınca ortak eser üzerindeki haklarda ancak eser sahiplerinin tümü birlikte tasarrufta bulunabileceği gözetildiğinde, ortak eser sahipleri arasında sadece "şahsi bir ilişki" bulunduğunu söylemek doğru olmaz. Zira eser sahipleri, ortak eser üzerindeki haklarda tek başına tasarruf etmeyeceklerini sadece birbirlerine karşı borçlanmış değildirler. Ortak eser üzerindeki haklarda tasarruf yetkisi, eser sahiplerinin tümüne birlikte aittir. Nitekim, ortak eserdeki eser sahiplerinden birinin isminin çıkarılarak ortak eserin üçüncü kişiye verilmesi ve üçüncü kişi tarafından umuma arz edilmesi sebebiyle, ismi çıkarılan eser sahibinin mali ve manevi haklarının ihlal edildiği; üçüncü kişinin iyiniyetinin korunmayacağı (FSEK m 54) yönünde bkz. Yargıtay 11 HD 2007-1853/4748, 10.04.2008, anılan karar için bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 205.

[52] Bkz aşağıda III, C, özellikle dn 148.

[53] Ateş (n 13) 55. Sonuç olarak aynı yönde bkz Tekinalp (n 6) §12, N 17.

[54] Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 2; Yarsuvat (n 15) 85; Öztrak (n 38) 44; Atasoy (n 14) 37.

[55] Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 4.

[56] Ahmet Kılıçoğlu, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar* (5. Baskı, Turhan 2019) 204. Aynı yönde bkz Ateş (n 4) 52, yazarın da belirttiği üzere, elbirliğiyle eser sahipliğine konu eser, bir bakıma, eşya hukukundaki elbirliğiyle mülkiyete tabi bir eşya gibidir.

arz eden bir eserin ortaklaşa çalışmayla yaratılmış bulunmasıdır"[57]. Örneğin, bir mimari projenin[58], müzik sözlerinin, bir tablo veya bir kitabın birden çok kişi tarafından birlikte harcanan mesaiyle oluşturulması elbirliğiyle eser sahipliğine vücut verir[59]. Buna karşılık, resimli bir hikâye kitabındaki resim ve yazılar ayrı şahıslar tarafından oluşturulmuşsa, elbirliğiyle eser sahipliğinden söz edilemez[60]. Zira bunlar ayrı ayrı semerelendirilebilir[61]. Elbirliğiyle eser sahipliğinde ise, eserin kısımlara ayrılması ve her bir eser sahibinin yaptığı katkının bağımsız bir hak konusu olarak semerelendirilmesi mümkün değildir[62].

Arslanlı'ya göre, eserin *"ayrılmaz bir bütün"* teşkil etmesinden anlaşılan, eserin yaratılmasına katılan her kişinin *"eserin hususiyetinde ayrılmaz bir payı bulunması"*dır zira fikri ürüne eser vasfını veren *"hususiyet"*tir[63]. Elbirliğiyle eser sahipliği, bu yönden FSEK m 9'daki ortak eser sahipliğinden ayrılır[64]. Ortak eser sahipliğinde, eserdeki farklı kısımların hususiyeti farklı şahıslara aittir[65]. Şu hâlde buradaki ölçüt, eserin hususiyet bakımından kısımlara ayrılabilir olup olmadığıdır[66].

Buna karşılık diğer bir görüşe[67] göre ise, *"eserin ayrılmaz bir bütün teşkil etmesi"*nden maksat, ayrılan kısımların eser sayılamayacağı, telif haklarına konu olamayacağı ve dolayısıyla da semerelendirilemeyeceğidir. Her kısım bağımsız olarak semerelendirilebiliyorsa zaten FSEK m 9 anlamında bir ortak eserden söz edilmesi gerekir[68]. Elbirliğiyle eser sahipliğinde, eseri meydana getiren kısımlar, eserin bütünlüğünü ve niteliğini bozmadan ayrılamazlar; fiziki olarak ayrılsalar dahi kendi başına eser sayılmazlar[69]. Bu itibarla, eserdeki *"hususiyet"*in bölünmez olması şart değildir[70]. Nitekim konunun uzmanları, eserin bütünü içerisinde her bir kişiye ait hususiyeti ayırt edebilirler[71]. Buna rağmen eser bir bütündür ve parçaların ayrılması eserin estetik bütünlüğünün yok olmasına yol açar[72].

---

57 Öztan (n 1) 259.

58 Kılıçoğlu (n 56) 204.

59 Halil Arslanlı, *Fikri Hukuk Dersleri II Fikir ve Sanat Eserleri* (Sulhi Garan 1954) 68. Benzer örnekler için bkz Öztan (n 1) 258.

60 Arslanlı (n 59) 68.

61 ibid 68.

62 Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 206; Ateş (n 4) 52.

63 Arslanlı (n 59) 68.

64 ibid 68.

65 ibid 68.

66 ibid 68.

67 Ayiter (n 4) 95; Erel (n 2) 89; Öngören (n 5) 49.

68 Ayiter (n 4) 95.

69 Ayiter (n 4) 95; Erel (n 2) 89; Ateş (n 13) 61; Öngören (n 5) 49. Aynı yönde bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 206,207.

70 Ayiter (n 4) 95; Erel (n 2) 89; Öngören (n 5) 49.

71 Ayiter (n 4) 95; Erel (n 2) 89-90; Öngören (n 5) 49.

72 Ayiter (n 4) 95.

Eserin yaratılmasında farklı kişilerin harcadıkları emeğin yoğunluğunun veya niteliğinin farklı olması, elbirliğiyle eser sahipliğine engel olmaz[73] yeter ki eser, o kişinin de hususiyetini yansıtsın[74]. FSEK m 10 f 3 hükmüne göre de eserin vücuda getirilmesinde yapılan teknik hizmetler ve teferruata ilişkin yardımlar, birliğe esas teşkil etmez. Örneğin, bir eserin hazırlanması için belge ve kaynak araştırması yapmak ya da fikir vermek[75] elbirliğiyle eser sahipliğinin doğumuna sebep olmaz[76].

Elbirliğiyle eser sahipliğinin doğması için birden çok kişide eserin birlikte yaratılmasına yönelik müşterek iradenin bulunması gerekir[77]. Bu irade, eserin tamamlanmasından önce olmalıdır[78]. A'ya ait tamamlanmamış bir eseri onun ölümünden sonra B'nin tamamlamış olması, elbirliğiyle eser sahipliğinin doğduğu anlamına gelmez[79]. Hatta A'nın mirasçılarının buna rızası olması da bunu değiştirmez[80].

b. Hukuki Yapı

FSEK m 10 f 1'e göre, birden çok kişinin birlikte meydana getirdiği eser ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa, eser sahibi, onu vücuda getirenlerin birliğidir[81]. FSEK m 10 f 2 elbirliğiyle eser sahiplerinin oluşturduğu bu birliğe adi ortaklık hükümlerinin (TBK m 620 vd) uygulanacağını belirtmektedir[82]. Ancak burada doğrudan bir uygulama isabetli olmaz. Her ikisindeki menfaat durumları farklıdır[83]. Dolayısıyla, adi ortaklık hükümleri (TBK m 620 vd), bu birliğin bünyesine uygun düştüğü ölçüde uygulanmalıdır[84]. Gerçekten de FSEK m 10'a dayanan bu birlik, *"sui generis bir birlik"*tir ve adi ortaklık niteliğinde değildir[85]. Zira adi ortaklık, bir sözleşme ilişkisine dayanırken, eserin yaratılması ise bir maddi fiildir[86]. Ayrıca, adi ortaklık sözleşmesine ilişkin unsurlar, her zaman elbirliğiyle eser sahipliğinde aynı

---

73 Aynı yönde bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 206.

74 Ayiter (n 4) 95; Erel (n 2) 90; Öngören (n 5) 49-50.

75 Ayiter (n 4) 95; Öztan (n 1) 260.

76 Erel (n 2) 90.

77 Arslanlı (n 59) 68; Erel (n 2) 90. Aynı yönde bkz Öztan (n 1) 260; Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 206.

78 Erel (n 2) 90; Ateş (n 13) 59.

79 Arslanlı (n 59) 68-69.

80 Arslanlı (n 59) 69; Erel (n 2) 90.

81 Bu birlik *"eser sahipleri birliği"* (Kılıçoğlu (n 56) 204) olarak adlandırılabilmektedir.

82 *Kılıçoğlu*'na göre, adi ortaklık hükümlerine yapılan bu yollamanın amacını anlamak güçtür. Zira elbirliğiyle eser sahiplerinden biri, eserle ilgili hakların kullanılmasına haklı bir sebep olmadan rıza göstermezse diğerlerinin mahkemeye başvurarak izin alabileceği zaten FSEK m 10 f 2'de öngörülmüştür (Kılıçoğlu (n 56) 204-205).

83 Ayiter (n 4) 96.

84 Arslanlı (n 59) 69; Ayiter (n 4) 96; Erel (n 2) 90; Öztan (n 1) 263; Ateş (n 13) 63; Öngören (n 5) 50; Nami Barlas, *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri* (4. Bası, Vedat 2016) N 261.

85 Ayiter (n 4) 96; Öztan (n 1) 263. Alman hukukunda da elbirliği halindeki eser sahipleri birliği (*Miturhebergemeinschaft*), klasik elbirliği ortaklığı değil, fikri haklar sebebiyle değiştirilmiş (*urheberrechtlich modifiziert*) bir birlik olarak görülmektedir (Haimo Schack, *Urheber- und Urhebervertragsrecht* (4. Auflage, Mohr Siebeck 2007) §10, N 283).

86 Ayiter (n 4) 96; Ateş (n 13) 63; Öngören (n 5) 50. *"Hukuki eylem"* olduğu fikrinde karş Erel (n 2) 90. Elbirliğiyle eser sahipliği maddi fiille yani eserin yaratılmasıyla doğduğundan, eserin meydana getirilmesi hususunda sadece anlaşmaya varılması bu ilişkiye vücut vermez.

yoğunlukta bulunmayabilir[87]. FSEK m 10 f 2'nin adi ortaklık hükümlerine yaptığı atfın, adi ortaklığa hâkim olan elbirliğiyle hak sahipliğinden kaynaklandığı -haklı olarak- ifade edilmiştir[88]. Birlikte yaratma faaliyeti sonucunda tek bir hak konusu, yani tek bir eser ortaya çıkar[89] ve kanun gereği elbirliğiyle hak sahipliği doğar[90]. Adi ortaklık hükümlerinin uygulanması halinde dahi doğabilecek boşluklarda ise TMK'daki elbirliği mülkiyetine ilişkin hükümlerden (TMK m 701 vd) yararlanılır[91].

Eser sahipleri ayrıca bir adi ortaklık sözleşmesi yapmışsa aralarındaki ilişkiye, FSEK m 10 dışında kalan hususlarda, adi ortaklık hükümleri (TBK m 620 vd) doğrudan uygulanır[92]. Bu bakımdan, elbirliğiyle eser sahipleri birliği (*Miturhebergemeinschaft*) ile eser sahiplerinin bir adi ortaklık oluşturması durumu (*Miturhebergesellschaft*) arasında ayrım yapılmalıdır: İlki, eserin birlikte yaratılmasıyla kanun gereği doğarken; ikincisi bir sözleşmesel ilişki sebebiyle varlık kazanır[93]. Bununla birlikte, somut olayda, elbirliğiyle eser sahiplerinin örtülü irade beyanlarıyla eserin birlikte semerelendirilmesi amacıyla bir adi ortaklık sözleşmesi de kurmuş sayılıp sayılamayacakları değerlendirilmelidir[94].

FSEK m 10 f 2 yollaması nedeniyle kıyasen uygulanacağını belirttiğimiz adi ortaklık hükümleri gereğince, aksi kararlaştırılmadıkça eser sahipleri kara ve zarara eşit olarak katılırlar[95] (TBK m 623). Eser üzerindeki hakların kullanımında, başka türlü kararlaştırılmadıkça oybirliği[96] şarttır[97] (TBK m 624). Öte yandan, eser sahipleri aralarında yapacakları anlaşmayla bu hususta çoğunluğu veya bir kişiyi

---

87 Ayiter (n 4) 96. Aynı yönde bkz Barlas (n 84) N 261. Eser sahipleri birliğinde, adi ortaklığın zorunlu unsurlarından olan *"affectio societatis"*in mevcudiyetinin tartışmaya açık olduğu ve bu birliğin, ortaklık olarak kabul edilemeyeceği yönünde bkz Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I* (14. Bası, Vedat 2019) N 71.

88 Hirsch (n 27) 87-88; Erel (n 2) 90-91; Öngören (n 5) 50. Nitekim Alman hukukunda da mali hakları kullanırken eser sahiplerinin oybirliğiyle hareket etmesi gerektiği (UrhG § 8 II) yani elbirliği prensibi kabul edilmiştir (Schack (n 85) 284; Ayiter (n 4) 96).

89 Ayiter (n 4) 96; Öztan (n 1) 262.

90 Tekinalp (n 6) §12, N 22; Öztan (n 1) 263.

91 Arslanlı (n 59) 69; Ayiter (n 4) 96. Aynı yönde bkz Öztan (n 1) 263.

92 Barlas (n 84) N 261.

93 Schack (n 85) 287.

94 Çoğu kez örtülü olarak adi ortaklık da kuruluşmuş olabileceği yönünde Schack (n 85) 287. Bu ihtimalde, "adi ortaklık" ile "elbirliğiyle eser sahipleri birliği" aynı anda varlığını sürdürür. Bu görüşte bkz Schack (n 85) N 287. Ayrıca bkz Tekinalp (n 6) §12, N 22, yazara göre eser sahipleri, aralarındaki ilişkiyi düzenlemek için bir sözleşme yaparlarsa iki adi ortaklık kurulmuş olmaz. Kanunen adi ortaklık hükümlerine tabi olan bir birlik vardır fakat eser sahipleri emredici nitelikte olmayan hükümler yerine diledikleri düzenlemeleri koymuş olurlar.

95 Arslanlı (n 59) 69; Erel (n 2) 91; Öztrak (n 38) 46; Öngören (n 5) 50; Yargıtay 11 HD, 2751/6456, 24.6.2002 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022).
Alman hukukunda UrhG § 8 III hükmüne göre, eser sahipleri arasında aksi kararlaştırılmamışsa, eserin kullanılmasıyla elde edilecek kazanç, eserin yaratılmasındaki katkılarına göre paylaşılır. Ancak bu, belirsizliğe yol açacağından, en azından BGB § 742'ye dayanarak şüphe halinde eşitlik esasının uygulanması savunulmaktadır (Schack (n 85) 285).

96 Aslında bu, eserin bir bütün olması ve eser sahiplerinin kendilerine ait tasarruf edebilecekleri kısımların bulunmamasından çıkan doğal bir sonuçtur. Bkz Kılıçoğlu (n 56) 205. Elbirliğiyle eser sahiplerinin, "eser" ya da "gizli payları" üzerinde kendi başlarına tasarruf yetkileri bulunmaz. Bkz Ayiter (n 4) 96; Erel (n 2) 91; Öztan (n 1) 263; Schack (n 85) 285.

97 Erel (n 2) 91; Tekinalp (n 6) §12, N 23; Öztrak (n 38) 46; Öngören (n 5) 50; Yargıtay 11 HD, 2751/6456, 24.6.2002 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022); Yargıtay 11 HD 2017-3578/2414, 28.3.2019 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022). Mali veya manevi hakların kullanılmasına ilişkin her türlü işlem için eser sahiplerinin izni gerektiği hususunda bkz Kılıçoğlu (n 56) 205.

yetkili kılabilirler[98]. Dış ilişkide ise, içlerinden birine veya birkaçına ilgili mali hak devredilmiş olmadıkça, yine tüm eser sahiplerinin yapılacak işleme katılması gerekir[99]. Elbirliği prensibinin uygulanmasını bir nebze yumuşatan FSEK m 10 f 2'ye göre, eser sahiplerinden biri, haklı bir sebep bulunmamasına rağmen yapılacak işleme katılmaktan kaçınırsa diğer eser sahiplerinin talebi üzerine işleme mahkemece izin verilebilir[100].

Tecavüz halinde eserin ve birlik menfaatlerinin korunmasına yönelik tedbirlerin alınmasında ve gerekli davaların açılmasında, her eser sahibi tek başına yetkilidir[101] (FSEK m 10 f 2). Bu tedbirler, eserin bütünün korunmasına yönelik olmalıdır[102]. Örneğin, saldırının önlenmesi, durdurulması, el koyma, imha gibi talepler bu kapsamdadır[103].

Eser üzerindeki manevi haklar, şahsa bağlı olduğundan her eser sahibi tarafından kullanılabilir meğerki bu kullanım diğerlerinin haklarına tecavüz etmiş olsun[104]. Bu bakımdan, bazı manevi hakların kullanımı oybirliğini gerektirir[105]. Söz gelimi, eserin umuma arzı, yayınlama zamanı ve tarzının belirlenmesi (FSEK m 14 f 1) oybirliğiyle kullanılabilen bir manevi haktır[106]. Keza, eserde değişiklik yapılması için de tüm eser sahiplerinin rıza göstermesi gerekir[107] (FSEK m 16). Zira, eser tektir ve her eser sahibi diğerinin haklarını da gözeterek eserin yaratılmasına katılmıştır[108]. Alman Fikri Haklar Kanunu'nun (UrhG) §8 II hükmünde de eserde değişiklik yapılması için tüm eser sahiplerinin izni olması gerektiği belirtilmektedir[109].

---

98 Ayiter (n 4) 97. Çoğunluk esasının kararlaştırılabileceğine dair ayrıca bkz Arslanlı (n 59) 69; Öztan (n 1) 264.

99 Arslanlı (n 59) 69.

100 Burada sonradan rıza (onay) değil, ancak "izin" verilmesinin söz konusu olabileceği yönünde bkz Kılıçoğlu (n 56) 205.

101 Arslanlı (n 59) 70; Ayiter (n 4) 97; Erel (n 2) 92; Öztrak (n 38) 46; Tekinalp (n 6) §12, N 24; Öztan (n 1) 264-265; Öngören (n 5) 52; Yargıtay 11 HD, 2751/6456, 24.6.2002 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022); Yargıtay 11 HD, 2017-3578/2414, 28.3.2019 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022). Fakat eser sahiplerinden birinin açtığı tazminat davasında hükmedilen tazminat üzerinde tek başına tasarruf etmesi mümkün değildir (Arslanlı (n 59) 70; Erel (n 2) 92; Öztrak (n 38) 46; Öztan (n 1) 265; Öngören (n 5) 52). Eser sahibinin katkısının yani payının belli olduğu hallerde paya isabet eden tazminat ve kazancın devrine yönelik davayı tek başına açabileceği fikrinde bkz Kılıçoğlu (n 56) 206.

102 Arslanlı (n 59) 70; Öztrak (n 38) 46.

103 Kılıçoğlu (n 56) 206. Ayrıca bkz Erel (n 2) 92.

104 Ayiter (n 4) 97; Öztan (n 1) 264. Yalnızca münhasır yetki veren manevi hakların kullanımında, bireysel olarak hareket etmeleri mümkündür. Örneğin, adın belirtilmesi hakkı (UrhG §13), diğer eser sahiplerine karşı da ileri sürebilir (Schack (n 85) 284). Yine örneğin, FSEK m 14 f 3'te de öngörüldüğü üzere her eser sahibinin, kendi şeref ve itibarını zedeleyecek şekildeki kullanıma engel olabileceği hususunda bkz Erel (n 2) 91.

105 Ayiter (n 4) 97; Öngören (n 5) 52.

106 Ayiter (n 4) 97; Öztan (n 1) 264; Öngören (n 5) 52.

107 Ayiter (n 4) 97; Erel (n 2) 91; Öztan (n 1) 264; Öngören (n 5) 52.

108 Ayiter (n 4) 97; Erel (n 2) 91; Öngören (n 5) 52.

109 Buradaki "izin" (*Einwilligung*) şartı dolayısıyla, rızanın önceden verilmesi gerektiği; sonradan verilen rızanın, yani onayın tazminat haklarından feragat olarak anlaşılabileceği hakkında bkz Schack (n 85) 284 ve aynı yer dn 57. Bununla birlikte, BGB §744 II kıyasen uygulanarak, diğer eser sahiplerinin izni olmadan zorunlu yönetim işlerinin yapılabileceği savunulmaktadır. Ne var ki, fikri haklar alanında bu tür borçlandırıcı veya tasarruf işlemlerine rastlamak kolay görünmemektedir. Bkz Schack (n 85) 284. Nitekim, sadece eser sahiplerinden birinin şahsında meydana gelen haklı sebebin, fesih için yeterli olsa dahi, mali haklara ilişkin sözleşmelerin (*Verwertungsvertrages*) feshi için tüm eser sahiplerinin bildirimde bulunması gerektiği hususunda bkz Schack (n 85) 284.

C. Eserin Meydana Gelmesinden Önceki Durum

Birden fazla kişi bir eseri birlikte yaratmak (FSEK m 10) veya bağımsız eserlerini birleştirmek (FSEK m 9) ve ortaya çıkacak eseri birlikte semerelendirmek isteyebilirler. Gerek ortak eser sahipliği gerek elbirliğiyle eser sahipliği, tarafların anlaşması ve maddi fiille (*Realakt*) yani eserin yaratılmasıyla doğduğundan, sadece eserin meydana getirilmesi hususunda anlaşmaya varılması bu ilişkinin doğumu için yetmez. Her iki tip eser sahipliğinde de eserin meydana getirilmesinden önce taraflar arasındaki anlaşma, borçlar hukukunu ilgilendiren sözleşmesel bir ilişki iken; eserin yaratılmasıyla fikir ve sanat eserleri hukukunu ilgilendiren bir ilişki doğar[110]. Bu itibarla, ortak eser veya elbirliğiyle eser yaratmak için bir araya gelen kişilerin oluşturduğu ortaklık, atipik bir adi ortaklık olduğundan, bu ilişkide adi ortaklık hükümleri ve FSEK'teki düzenlemeler birlikte dikkate alınmalıdır[111]. Örneğin, ortaklar, adi ortaklığın feshine ilişkin hükümlere göre fesih bildiriminde bulunabileceği gibi, kıyasen FSEK m 50 f 2'ye göre de ihbar tarihinden bir yıl sonra hüküm ifade etmek üzere fesih bildiriminde bulunabilirler. Yine ortaklardan biri (hastalık gibi nedenlerle) eseri tamamlama kabiliyetini kaybederse veya ölürse FSEK m 50 f 3 kıyasen uygulanır. Bu durumda anılan hüküm gereği, aksi kararlaştırılmamışsa, adi ortaklık da sona erer.

Ortak eser veya elbirliğiyle eser yaratılması amaçlı ortaklıkta her ortak emeğini[112] katılım payı[113] olarak taahhüt etmiş olur. Taahhüt ettiği halde çalışmayan ya da kendine ait kısmı (eseri) hiç veya gereği gibi oluşturmayan ortak, katılım payı borcuna aykırı davranmış olur. Katılım payı borcuna aykırılık, sözleşmede kararlaştırılmamış olsa dahi, ortağın haklı sebeple çıkarılmasına imkân verebilir[114].

II. Ortak Eser Sahipliğinin (FSEK m 9) Sona Ermesi

A. Genel Olarak

Ortak eser sahipliği ilişkisinin sona erdirilmesinden maksat, her bir eser sahibinin kendisine ait kısmı ortak eser içinde semerelendirmeye artık zorlanamayacak

[110] Buradaki durum, anonim şirketin kuruluşu sürecinde, şirket tüzel kişiliği kazanılmasından önceki ön ortaklığa benzer. Anonim şirketin tescilinden önce kurucuların usulüne uygun düzenlenmiş esas sözleşmeyi imzalaması ve imzaların noterce onaylanması veyahut imzaların ticaret sicil müdürü ya da yardımcısı huzurunda atılmasıyla, kurucular arasında bir *"ön ortaklık"* kurulduğu (TTK m 335) kabul edilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, (Tekinalp) (n 87) N 494 vd.

[111] Benzer şekilde, anonim şirketin tescilinden önce kurucular arasındaki ön ortaklığa da adi ortaklık sözleşmesi hükümlerinin doğrudan uygulanmayacağı, ancak anonim şirkete uygulanabileceği ölçüde uygulama alanı bulacağı yönünde bkz Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, (Tekinalp) (n 87) N 495a.

[112] Ortak eserin oluşturulmasında her bir eser sahibinin önceden kendi eserini yaratmış olması ve bunların birleştirilmesi hususunda karşılıklı anlaşmaları ihtimalinde ise, her bir eser sahibi, kendi eseri üzerindeki mali hakları katılım payı olarak getirmeyi üstlenmiş olurlar.

[113] Katılım payı (TBK m.621), müşterek amaca erişmek için her ortağın ortaklığa getirmeyi taahhüt ettiği mal, hak, emek veya herhangi bir malvarlığı değeridir. Öyle ki, müşterek amacı gerçekleştirmeye elverişli olan ve kanuna, kamu düzenine, ahlaka, kişilik haklarına aykırı olmayan her şey adi ortaklığa katılım payı olarak getirilebilir. Ayrıntılı bilgi için bkz Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, (Poroy/Tekinalp) (n 87) N 76.

[114] Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz Furkan Derdiman, *Adi Ortaklık Yapısındaki Değişiklikler* (On İki Levha 2022) 190 vd.

olmasıdır. Yoksa yaratılmış olan eser üzerindeki ortak eser sahipliği ortadan kalmış olmaz meğer ki eser yok olmuş olsun. Çünkü yukarıda da değinildiği üzere, eserin yaratılması maddi fiildir (*Realakt*). Dolayısıyla ortak eser sahipliği ilişkisinin sona ermesine ilişkin buradaki açıklamalarımız, halihazırda mevcut olmaya devam eden bir ortak eser üzerinde eser sahiplerinin ortak eser sahipliği sıfatının ortadan kalması anlamında değil, eser sahiplerinin birbirlerine karşı FSEK m 9 f 2'ye dayanarak talepte bulunamayacak olması anlamındadır. Bu nedenle, ortak eser sahiplerinden her biri yine bu sıfatına dayanarak gerek üçüncü kişiler gerek eser sahiplerinden biri tarafından ortak esere yapılan her türlü tecavüzün önlenmesini veya durdurulmasını talep edebilmelidir.

B. Süreli Olması Halinde

Ortak eserin, süreli veya süresiz olarak meydana getirileceği kararlaştırılabilir[115]. Kararlaştırılan amaca bakılarak da sürenin tayini kimi zaman mümkün olmakla birlikte, şüphe halinde ortak esere ilişkin anlaşmanın, koruma süresinin bitimine kadar geçerli olduğu kabul edilmelidir[116]. Ortak esere ilişkin kararlaştırılan sürenin bitimiyle, artık bağımsız kısım sahipleri kendilerine ait kısımların, ortak eser olarak semerelendirilmesine zorlanamaz[117]. Eser sahipleri tarafından, belirli bir süre yerine, örneğin kitabın bir kez baskısı gibi başkaca bir sınırlamanın da tayin edilmiş olması mümkündür. Bunlar dışında, sürenin bitiminden evvel haklı bir sebebe dayanarak mahkeme kararıyla (TBK m 639 b 7) bu ilişkinin sona erdirilmesi mümkün olmalıdır. Bu durumda da yine aynı sonuç meydana gelir; bağımsız kısım sahipleri kendilerine ait kısımları, ortak eser olarak semerelendirmeye artık zorlanamazlar.

C. Süresiz Olması Halinde

Kuşkusuz eser sahiplerinin tümü anlaşarak aralarındaki ortak eser sahipliği ilişkisini her zaman sona erdirebilirler[118]. Bununla birlikte, bir eser sahibi tarafından sona erdirilmek istendiğinde, TMK'daki paylı mülkiyet hükümlerine göre mi yoksa TBK'daki adi ortaklık hükümlerine göre fesih yoluyla mı ortak eser sahipliği ilişkisinin sona erdirilebileceği incelenmelidir.

İlk bakışta, fesih yoluyla sona erdirmenin, ortak eser sahipliğinin bünyesine uygun olmadığı ileri sürülebilir. Şöyle ki, ortak eser sahipliği, bir yandan eser sahiplerinin ortak eserdeki fikri haklarla ilişkisini, diğer yandan eser sahipleri arasındaki ilişkiyi ilgilendirir. Bu bakımdan, ortak eser sahipliğindeki ilişki, fikri mülkiyet hukuku ve borçlar hukuku bileşenlerini taşımakla birlikte, buradaki asıl unsur, ortak eserdeki

115 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 23.

116 ibid §9, N 23.

117 Thum (n 7) §9, N 1.

118 Tekinalp (n 6) §12, N 15.

fikri hakların müştereken kullanılmasıdır. Eser sahiplerinin bir araya gelmesindeki temel amaç budur[119]. Bu birlik, ortak eserdeki hakların müştereken kullanımına dair düzeninin kurulmasına hizmet eder[120]. Bu yönüyle, ortak eserdeki haklara ilişkin bir tür *"kullanma ve faydalanma ortaklığı"*nın[121] ortaya çıktığı iddia edilebilir. Dolayısıyla, kişisel bağlılık özelliği daha zayıf kaldığından bu birlik, çözülmeye elverişli bir ilişki olarak görülebilir[122]. Tüm bunlara göre, bu birliğin "sona ermesi" konusunda TMK'nın paylı mülkiyete ilişkin hükümlerinin kıyasen uygulanması fikri ileri sürülebilir[123]. Böylece, paylı mülkiyette (TMK m 698) olduğu gibi, bir eser sahibi tarafından ortak eser sahipliği ilişkisinin kural olarak her zaman sona erdirilmesi mümkün olur ve diğer eser sahipleri bu talebi yerine getirme borcu altına girer[124]. Bunun için, sözleşmenin feshine ilişkin TBK'nın genel hükümlerinde veya adi ortaklık hükümlerinde öngörülen bir yasal sebebin meydana gelmesi ya da fesih bildirim süresinin geçmesi gerekmez. Dolayısıyla burada, sözleşmenin feshinin değil de bir "birlikte hak sahipliği"nin sona erdirilmesinin söz konusu olduğu kabul edildiğinde, adi ortaklığın sona ermesine ilişkin hükümler ve özellikle de TBK m 640'taki "fesih bildirim süresi" uygulanamaz.

Ne var ki, bir fesih bildirim süresi olmadan bu ilişkinin sona erdirilebileceği sonucuna ulaşan bu yaklaşım kanaatimizce isabetli olmaz. Ortak eser sahipliği ilişkisinde, tüm eser sahiplerinin menfaatleri arasında bir denge kurulmalıdır[125]. Bu bakımdan, FSEK m 9 da gözetildiğinde, ortak eserin ekonomik olarak değerlendirilmesine (semerelendirilmesine) yönelik eser sahiplerinin menfaatleri korunmalıdır[126]. Zira birbirine bağlanan kısımların en iyi şekilde semerelendirilmesi çoğu zaman, "ortak eser" olarak mümkündür ve buna izin vermeyen eser sahibi, diğerlerinin kendilerine ait kısımlarını semerelendirmelerini de olumsuz etkilemiş olur[127].

---

[119] Benzer şekilde, paylı mülkiyet de kişilerin hem eşyayla hem de birbirleriyle ilişkilerini ilgilendiren bir kavramdır. Fakat paylı mülkiyette de asıl unsur, eşya hukukuna ilişkindir yani *"kişiler arasındaki ortaklık değil mevcut eşyanın birlikte kullanılması"*yla ilgilidir. Paydaşları bir araya getiren asıl amaç budur. Tüm bunlara dair bkz Kurşat (n 3) 31.

[120] Paylı mülkiyet birliği bakımından benzer şekilde bkz Kurşat (n 3) 32.

[121] Paylı mülkiyet birliği için bu kavramın kullanımı için bkz Kurşat (n 3) 32.

[122] Paylı mülkiyet birliği bakımından benzer şekilde bkz Kurşat (n 3) 32.

[123] Ortak eser sahipliğinde, teknik anlamda bir paylı hak sahipliği durumu olmadığını daha evvel açıklamış olduğumuzdan (bkz yukarıda I, B, 1, b) burada, birliğin sona ermesine paylı mülkiyet hükümlerinin "kıyasen" uygulama imkanının olup olmadığı irdelenmektedir.

[124] Paylı mülkiyette paylaşmayı isteme hakkının, bir yenilik doğuran hak olduğu ve bu hakkın kullanımıyla, diğer paydaşların paylaşmayı yerine getirme borcu altına girdiği hususunda bkz M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya* Hukuku (23. Bası, Filiz 2021) N 1306, 1307. Paylı mülkiyet ilişkisinin tek taraflı sona erdirilmesine yönelik olarak *"kimsenin paylı hali devam ettirmeye zorlanamayacağı"* ilkesinin geçerli olduğu; bu ilkenin, paylı mülkiyet ilişkisinin bünyesinden çıktığına dair bkz Kurşat (n 3) 166-167.

[125] Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 24.

[126] ibid §9, N 24.

[127] Thum (n 7) §9, N 1. Alman hukukunda da izin vermeyen eser sahibi aleyhine mahkemeye başvurma imkânı tanıyan UrhG § 9 hükmünün bu düşünceyle getirildiğine dair bkz ibid §9, N 33. Ortak eserdeki kısımların takip edilen amaç bakımından birbirine bağlı olduğuna dair bkz Hirsch (n 27) 85.

Şu hâlde, ortak eser sahipliği ilişkisi, bu ilişkinin bünyesine uygun düştüğü ölçüde adi ortaklık sözleşmesi hükümlerine göre sona erdirilebilir[128]. Zira, ortak eser, bağımsız kısım sahiplerinin bu yöndeki anlaşmasına dayanır. Kıyasen uygulanacak TBK m 640 f 1 gereği, olağan fesih bildirimi, altı ay sonra hüküm ve sonuç doğurur. Ayrıca, TBK m 639 b 7 (BGB §723 I) hükmü kıyasen uygulanarak, haklı sebeplere dayanarak mahkeme kararıyla[129] bu birliğin sona erdirilmesi mümkündür[130]. Haklı sebep özellikle, kısımların, ortak eser olarak semerelendirilmesinin aşırı bir güçlük yaratması halinde söz konusu olur[131]. Her kısım sahibinin kendine ait kısmı bağımsız olarak daha karlı semerelendirebilecek olması haklı sebep sayılmaz[132].

Ortak eser sahipliği ilişkisi sona erdirilmediği müddetçe ortak eser hakkındaki işlemlere rıza göstermeyen her eser sahibi mahkeme aracılığıyla zorlanabilecektir. Örneğin bir eser sahibi ortak eserin yayınlanmasına itiraz etmişse, bu eser sahibinin rızası yerine geçmek üzere mahkemeden karar alınabilecektir (FSEK m 9 f 2). Birlik devam ettiği için, ortak eserin yayınlanmasına itiraz eden eser sahibinin elindeki tek imkân, bu itirazında haklı olduğunu ispatlamasıdır. Ancak ortak eser sahipliği ilişkisi sona erdirilirse, artık eser sahipleri bağımsız kısımlarının ortak eserde yayınlanmasına mahkeme aracılığıyla (FSEK m 9 f 2) da zorlanamazlar.

Benzer şekilde, ortak eserin oluşturulmasına ilişkin anlaşma geçersiz ise, FSEK m 9'a bağlı sonuçlar doğmaz yani eser sahipleri kendi kısımlarını ortak eserde semerelendirmeye zorlanamaz[133].

III. Ortak Eser Sahipliğine Dayalı Birlikten Çıkma veya Çıkarılma

A. Anlaşma Durumunda

Ortak eser sahipleri istedikleri zaman bu birliğe son verip, eserlerini bağımsız olarak semerelendirebilirler[134]. Bu bakımdan, birine ait kısmın ortak eserden çıkarılması hususunda tüm eser sahiplerinin (kendisine ait kısım ortak eserden çıkarılacak eser sahibi de dahil olmak kaydıyla) anlaşmaları da mümkündür.

---

128 Tekinalp (n 6) §12, N 15. Aynı görüşte bkz Hasan Kadir Yılmaztekin, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Eser Sahipliği ve Hak Sahipliği ile Bunların Tecavüz Davaları Bağlamında Davacı Sıfatına Etkileri" (2020) (65) Adalet Dergisi 499, 513. Şartları oluşmuşsa TBK'nin genel hükümlerine göre de sona erdirilebileceği yönünde bkz Tekinalp (n 6) §12, N 15.

129 Kamu düzeninin veya üçüncü şahısların menfaatlerinin korunması gereken istisnai ve kanunda açıkça öngörülen durumlarda yenilik doğuran hakkın dava yoluyla kullanılmasının zorunlu olduğu hususunda bkz Vedat Buz, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar* (Yetkin 2005) 179.

130 Bu anlamda bkz Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 24.

131 ibid §9, N 24.

132 ibid §9, N 24.

133 Thum (n 7) §9, N 13.

134 Tekinalp (n 6) §12, N 15; Atasoy (n 14) 36; Yılmaztekin (n 128) 513. Alman hukukunda aynı şekilde bkz Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 17.

B. Anlaşmaya Varılamaması Durumunda

Bir eser sahibine ait kısmın ortak eserden çıkarılması ihtiyacı söz konusu olabilir. Acaba eser sahiplerinden biri, kendine ait kısımların ortak eserden çıkarılmasını isteyebilir mi? Yahut diğer eser sahipleri, bu kısımları çıkartabilirler mi?

Öncelikle hatırlatmak gerekir ki, ortak eser üzerindeki hakların kullanımına ilişkin kararlar kural olarak oybirliğiyle alınmalıdır[135]. FSEK m 9 f 2 hükmü gereği, aksi kararlaştırılmadıkça, ortak eserin değiştirilmesi veya yayınlanması için tüm eser sahiplerinin rızası şarttır. Sadece bu hakların kullanımı için değil tüm mali hakların kullanımında da oybirliği şarttır[136]. Bununla birlikte FSEK m 9 f 2 uyarınca, haklı bir sebep olmaksızın bu rızayı vermekten kaçınan kişi aleyhine mahkemeye başvurularak, onun iradesi yerine geçmek üzere karar alınabilir[137]. Örneğin üç bölümlük bir müzikalin veya bir kitabın iki bölümü üçüncüsüne kıyasla zayıf kalmışsa bu durum, müzikalin temsiline veya kitabın yayınlanmasına itiraz edilmesinde haklı sebep sayılır[138]. Yine örneğin, eserin çevirisini yapacak ya da eseri temsil edecek kişinin bu hususta yeterliliğe sahip olmaması da itiraz için haklı bir sebeptir[139]. Öte yandan, *Tekinalp*'e göre, ortak eserin ilk yayımından sonra, eser sahiplerinden biri kendine ait kısmı bağımsız olarak yayımlamak isterse, kural olarak, yeniden ortak yayıma zorlanamaz[140]. Zira, ortak eser sahipliği gevşek, yani çözülmesi kolay bir ilişkidir[141]. Kanaatimizce, FSEK m 9 hem ilk yayım hem de sonraki yayımlar için uygulanmalıdır[142]. Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi, birbirine bağlanan eserlerin en iyi şekilde semerelendirilmesi, genellikle ortak eser halindeyken mümkündür ve buna izin vermeyen eser sahibi, diğerlerinin eserlerini semerelendirmelerini de olumsuz etkiler[143].

Tüm bunlara göre denilebilir ki, eser sahiplerinden biri, kendisine ait kısmın ortak eserden çıkarılmasını isterse, diğer tüm eser sahiplerinin bunu kabul etmiş olması gerekir. Bir başka anlatımla, bir eser sahibinin kendi kısmının ortak eserden çıkarılması için diğer eser sahiplerinin rızası gerekir. Aynı şekilde, kural olarak, eser

135 Erdil (n 5) 28-29; Öngören (n 5) 47; Atasoy (n 14) 37.

136 Öztrak (n 38) 45; Ateş (n 13) 53.

137 Bu durumda mahkeme, elde edilecek maddi menfaatlerin nasıl paylaştırılacağına da karar vermesi gerektiği yönünde bkz Öztrak (n 38) 45.

138 Tekinalp (n 6) §12, N 18.

139 Öztrak (n 38) 45.

140 Tekinalp (n 6) §12, N 19. Fakat yazarın bir başka yerde (ibid §12, N 18), FSEK m 9 f 2'ye göre mahkemeye başvurma imkanının bu durumda da (yani sonraki yayımlara itiraz için de) saklı olduğunu belirtmesi çelişkiye yol açmıştır.

141 Tekinalp (n 6) §12, N 19. Aynı görüşte bkz Atasoy (n 14) 40.

142 Aynı görüşte bkz Öztrak (n 38) 45.

143 Thum (n 7) §9, N 1.

sahiplerinden birinin rızası hilafına ona ait kısmın ortak eserden çıkarılarak bu haliyle ortak eserin semerelendirilmesi mümkün olmamalıdır[144].

Bu noktada, bir kısmın, ortak eserden çıkarılması talebi bakımından FSEK m 9 f 2 hükmünün uygulanıp uygulanamayacağı, diğer bir anlatımla mahkeme kararıyla bunun mümkün olup olamayacağı değerlendirilmelidir. Örneğin eser sahiplerinin çoğunluğu, ortak eserin değiştirilmesini (üç yazarın belirli bölümlerini yazdığı bir borçlar hukuku kitabının yeni Türk Borçlar Kanunu'na göre güncellenmesi gibi) isteyebilirler. Fakat bölüm yazarlarından biri kendi yazdığı bölümleri, haklı bir sebep olmadan güncellemek istemezse veya fiilen bunu yapamadığı halde eserin değiştirilmesine karşı çıkarsa, diğer bölüm yazarları FSEK m 9 f 2 hükmüne göre mahkemeye başvurabilmelidir[145]. Bu durumda kanaatimizce, eserin değiştirilmesine yönelik eser sahibini zorunlu tutan bir karar verilmesi mümkün olamayacağından[146], bu eser sahibine ait kısmın ortak eserden çıkarılmasına mahkemece karar verilebilmelidir. Böylelikle, mahkeme kararıyla ortak eserden çıkarılan bölümleri, kalan eser sahipleri içlerinden birine veya üçüncü bir kişiye tamamlatabilirler.

Aynı şekilde, ortak eserden kendi kısmının çıkarılmasını isteyen eser sahibi de haklı bir sebep söz konusu ise FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanarak mahkemeden bu yönde bir karar verilmesini isteyebilmelidir. Ortak eser olup olmadığı ayrıca değerlendirilmemiş olmakla birlikte, Anayasa Mahkemesi'nin yakın tarihli bir kararı[147] da bu hususta örnek gösterilebilir. Karara konu olayda, bir kitaptaki takdim yazısını (takriz metnini) kaleme alan kişinin mirasçısı, kitabın yayımcısı şirkete karşı, kitabın sonraki baskılarında pek çok değişikliğe uğradığı gerekçesiyle takdim yazısının kitaptan çıkarılması talepli bir dava açmıştır. Yerel mahkeme, söz konusu takdim yazısının FSEK anlamında "eser" mahiyetinde olduğunu, sonraki baskılar için mirasçılardan izin alınmadığını da belirterek takdim yazısının kitaptan çıkarılmasına karar vermiş ve bu karar Yargıtay tarafından onanmıştır. Bunun üzerine, kitabın yayımcısı şirket, takdim yazısının kitaptan çıkarılması sebebiyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuruda bulunmuşsa da Anayasa Mahkemesi, ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Ortak esere yeni bir kısmın eklenip eklenmemesi konusunda da eser sahipleri arasında bir uyuşmazlık meydana gelebilir. Bu ihtimalde de itiraz eden eser sahibine ait kısmın ortak eserden çıkarılması söz konusu olabilir. Örneğin, ortak esere yeni bir kısım eklenmesine itiraz eden eser sahibi, kendine ait kısımların ortak eserden çıkarılmasını

[144] Eser sahipliğinden doğan haklar mutlak haklardır (Öztan (n 1) 280,346). Bir eser sahibine ait kısım ortak eserden çıkarıldıktan sonra, bu haliyle ortak eserdeki mali haklar üçüncü bir kişiye (örneğin yayıncıya) devredilmişse, kendisine ait kısım çıkarılmış olan eser sahibi, bu kişiye (yayıncıya) karşı da haklarının ihlal edilmiş olduğunu ileri sürebilir. Burada üçüncü kişinin iyiniyeti korunmaz (FSEK m 54). Bu anlamda bkz Yargıtay 11 HD 2007-1853/4748, 10.04.2008, anılan karar için bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 205.

[145] Aynı kanaatte bkz Kılıçoğlu (n 56) 203.

[146] Aynı yönde bkz Öngören (n 5) 48.

[147] Anayasa Mahkemesi, 2019/6570, 04.07.2022 (www.resmigazete.gov.tr, Erişim Tarihi: 27.09.2022).

isteyebilir. Fakat yeni kısım eklenmesine itiraz eden eser sahibi, kendine ait kısımların ortak eserden çıkarılmasını da istemiyorsa, diğer eser sahipleri yeni kısmın eklenmesine izin verilmesi için FSEK m 9 f 2'ye dayanarak mahkemeye başvurabilirler. Yeni kısım eklenmesine itiraz eden, itirazının haklı bir sebebe dayandığını ispat edemezse mahkeme, itiraz edenin izni yerine geçmek üzere karar verir.

C. Eser Sahipleri Arasında Ayrıca Bir Adi Ortaklık Sözleşmesi Yapılmış Olması Durumunda

Eser sahipleri, bağımsız kısımlarını serbestçe kullanma haklarını sınırlayacak şekilde bir sözleşmesel ilişki içine girebilirler. Hatırlatmak gerekirse; eser sahipleri arasında bu hususta bir sözleşmesel ilişki yoksa, kural olarak her eser sahibi kendi kısmını yine serbestçe semerelendirebilir[148]. Eser sahipleri arasında bir adi ortaklık sözleşmesinin kurulmuş olması gerekmemekle[149] birlikte, adi ortaklık ile ortak eser sahipliği ilişkisi aynı anda mevcut olabilir[150]. Nitekim Alman yargı uygulamasında, söz yazarı ile besteci arasında adi ortaklık hükümlerine tabi bir *"semerelendirme ortaklığı"* (*Verwertungsgesellschaft bürgerlichen Rechts*) kurulduğu kabul edilmektedir[151]. Adi ortaklık sözleşmesi yapılmışsa, ortak eserin semereledirilmesine ilişkin izin talepleri bakımından ortaklık sözleşmesine dayanılabilir, FSEK m 9 hükme başvurmaya gerek kalmaz[152].

Eser sahipleri bir adi ortaklık sözleşmesiyle, kendi kısımları üzerindeki mali haklarını ortaklığa katılım payı olarak getirmişlerse, artık mali haklar üzerinde elbirliğiyle hak sahibi olurlar[153]. Bu durum, her bir eser sahibinin kendi kısmı üzerindeki mali haklara ilişkin olarak tek başına tasarruf etmesine engel olur, zira elbirliği prensibi gereği tasarruf yetkisi tüm ortaklara birlikte aittir.

---

148 Denis Barrelet ve Willi Egloff, (Egloff), *Das neue Urheberrecht, Kommentar zum Bundesgesetz über das Urheberrecht und verwandte Schutzrechte* (4. Auflage, Stämpfli 2020) Art 7, N 17; Gitti Hug, "Art.7" in Barbara K. Müller ve Reinhard Oertli (edr), *Stämpflis Handkommentar, Urheberrechtsgesetz (URG), Bundesgesetz über das Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Mit Ausblick auf EU-Recht, deutsches Recht, Staatsverträge und die internationale Rechtsentwicklung* (2. Auflage, Stämpfli 2012) N 17. Bununla birlikte, İsviçre Fikri Haklar Kanunu (URG) Art 7 IV gereği, bağımsız kısımların semerelendirilmesi, ortak eserin semerelendirilmesini etkilememelidir. Bkz Barrelet/Egloff, (Egloff) (n 148) Art 7, N 17; Hug (n 148) N 18. Bu kural, ortak eser sahipliğinin doğasından çıkan bir sonuç olduğundan, FSEK m 9'da açıkça yer almasa da Türk hukuku bakımından da geçerli olmalıdır. Nitekim Alman hukukunda UrhG § 9 paragrafında açıkça bu kural yer almasa da doktrinde kabul edilmektedir. Kısımların münferit olarak kullanımı, ortak eserin amacını tehlikeye düşürmemeli ve rekabet yaratmamalıdır. Bkz Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 25. Ancak bu durumun istisnai olduğu belirtilmelidir. Örneğin, meşhur bir melodi başka bir metin için kullanılmış ve bu, orijinaliyle rekabet yaratmışsa veya bir romanın ucuz olarak basılması orijinal resimli baskının satışını düşürmüşse, ortak eserin olumsuz etkilenmiş olduğu söylenebilir (Barrelet/Egloff, (Egloff) (n 148) Art 7, N 17). Eser sahiplerinden birinin kendi kısmını serbestçe semerelendirmesi, diğer eser sahiplerinin haklarına zarar veriyorsa, aksi kararlaştırılmamışsa, paylı mülkiyet hükümlerinin uygulanacağı fikrinde Erdil (n 5) 28. Eser sahipleri, kendi kısmını bağımsız semerelendirme hakkından önceden feragat edebilir (Barrelet/Egloff, (Egloff) (n 148) Art 7, N 16).

149 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 9; Thum (n 7) §9, N 56. Ortak eserin oluşturulmasına ilişkin anlaşma, otomatik olarak, bir adi ortaklık sözleşmesi de yapılmış olduğunu her zaman göstermez (Thum (n 7) §9, N 19). Bu hususta bkz yukarıda I, B, 1, b.

150 Thum (n 7) §9, N 56.

151 ibid §9, N 56.

152 ibid §9, N 19.

153 Aynı yönde bkz ibid §9, N 57.

TBK m 639 b 7 hükmüne dayanılarak ve son çare (*ultima ratio*) olarak haklı sebeple ortaklığın sona erdirilmesi mümkündür[154]. Eser sahipleri arasındaki kişisel tartışmalar, her zaman ortaklığın feshi için haklı sebep olmayabilir zira eser ve bunun semerelendirilmesi daha ön plandadır[155].

Adi ortaklığın sona erdirilmesi, FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanarak diğer eser sahibinin iznini talep edebilme hakkını ortadan kaldırmaz fakat bağımsız kısımların kural olarak serbestçe semerelendirilebilmesi imkanını yeniden sağlar[156]. Bu itibarla, adi ortaklık sona ermiş veya bir eser sahibi adi ortaklıktan çıkmış[157] olsa bile, her bir kısmın sahibi, ortak eser üzerindeki hakların kullanımında yine söz sahibi kalmaya devam eder meğerki yukarıda açıkladığımız gibi birine ait kısım anlaşılarak veya mahkeme kararıyla ortak eserden çıkarılmış olsun[158].

D. Eser Sahiplerinden Birinin Ölümü

Eser sahiplerinden birinin ölümü durumunda, adi ortaklığın sona ermesine ilişkin hüküm (TBK m 639 b 2) burada uygulanmaz[159]. Ortak eserde her bir kısmın sahibi, onu meydana getiren olduğundan, birinin ölümü halinde genel hükümler yani TMK'nın miras hükümleri uygulanır[160]. Ölen eser sahibinin kendi kısmı üzerindeki mali haklar mirasçılara intikal eder[161]. Diğer eser sahiplerinin, mirasçıları birlikten çıkarmaları mümkün değildir[162].

Önceden eser sahipleri arasında yapılan sözleşmeyle kural olarak mirasçılar bağlıdır. Örneğin, ortak eserdeki kısımların beş yıl boyunca bağımsız olarak yayınlanmayacağı kararlaştırılmışsa mirasçılar buna uymakla yükümlüdürler[163].

Sağ kalan eser sahipleri FSEK m 9 f 2'ye göre, ortak eserdeki mali hakların kullanımına katılmalarını mirasçılardan talep edebilirler[164]. Mirasçılar, haklı sebep olmaksızın işleme katılmaktan kaçınırsa, eser sahipleri, FSEK m 9 f 2'ye dayanarak mahkemeye başvurabilirler[165].

---

154 ibid §9, N 70.

155 Thum (n 7) §9, N 70.

156 ibid §9, N 72.

157 Ayrıntılı bilgi için bkz Derdiman (n 114) 161 vd.

158 Bkz yukarıda III, A ve B.

159 Dreier, Schulze, Raue ve Specht-Riemenschneider, (Schulze) (n 19) §9, N 23.

160 Arslanlı (n 59) 169; Öztan (n 1) 545.

161 Tekinalp (n 6) §15, N 4; Öztan (n 1) 545; Atasoy (n 14) 39. Çalışma, bulunduğu aşama itibariyle "eser" niteliğini kazanmış değilse, mirasçıların diğer eser sahiplerine karşı bir talepte bulunamayacağı; diğer eser sahiplerinin, eseri kendileri tamamlayabilecekleri veya boşluğu doldurabilecekleri görüşünde bkz Tekinalp (n 6) §15, N 4.

162 Atasoy (n 14) 39.

163 Ateş (n 4) 55.

164 Öztan (n 1) 545; Ateş (n 4) 55. Sağ kalan eser sahiplerinin, mirasçıların haklarını müştereken kullanmaları için bir temsilci atamalarını talep edebileceği hususunda bkz Ateş (n 4) 55.

165 Ateş (n 4) 55.

E. Ortak Eserde Mali Haklardan Vazgeçme (FSEK m 60)

FSEK m 60'a göre, *"Eser sahibi yahut mirasçıları, kendilerine kanunen tanınan mali haklardan, önceden vakı tasarruflarını ihlal etmemek şartiyle, bir resmi senet tanzimi ve bu hususun Resmi Gazete'de ilanı suretiyle vazgeçebilirler. Vazgeçme, ilan tarihinden başlıyarak koruma süresinin bitmesi halindeki hukuki neticeleri doğurur"*.

Buradan hareketle, ortak esere ve diğer eser sahiplerine zarar vermemek kaydıyla, eser sahiplerinden biri kendine ait kısım üzerindeki mali haklardan vazgeçebilir[166]. Bu durumda, bu kısım bakımından koruma süresinin bitmesiyle aynı hukuki sonuçlar doğar. Yani eser artık serbest olur ve esere ilişkin mali haklardan herkes yararlanabilir[167]. Nitekim koruma süresinin bitimiyle, bu kısım bakımından ortak eser olmaya bağlı sonuçların uygulanmayacağını daha önce ifade etmiştik[168]. Bu kısmın sahibi, FSEK m 9 f 2'ye dayanarak diğer eser sahiplerini ortak eserde yayım yapmaya zorlayamaz. Ortak esere ilişkin mali hakların kullanımında bu kısım sahibinin rızası alınması da artık gerekmez[169]. Bununla birlikte, kendi kısmına ilişkin mali haklarından vazgeçse de eser sahibi manevi haklarını muhafaza etmeye devam edeceğinden[170], kendi kısmının ortak eserden çıkarılarak yayımlanmasına karşı koyabilir. Zira bu, ortak eserde değişiklik anlamına gelir.

Eser sahiplerinden birinin, ortak eser üzerindeki mali haklardan vazgeçmesi durumunda ise, bu haklar diğer eser sahiplerine geçer[171]. Dolayısıyla, ortak esere ilişkin mali hakların kullanımında bu eser sahibinin izni gerekmez.

IV. Elbirliğiyle Eser Sahipliği Birliğinde (FSEK m 10) Sona Erme ve Birlikten Ayrılma

A. Elbirliğiyle Eser Sahipliğinin (FSEK m 10) Sona Ermesi

Adi ortaklık sözleşmesi TBK m 639 b 6 uyarınca, belirsiz süreliyse, sözleşmede feshi bildirme hakkı saklı tutulmuşsa ya da ortaklardan birinin ömrü süresince kurulmuşsa olağan fesih yoluyla sona erdirilebilir. TBK m 639 b 7'ye göre ise haklı sebebin bulunması halinde mahkemeden ortaklığın feshi istenebilir.

166 Atasoy (n 35) 98-99.

167 Öztan (n 1) 599.

168 Bkz yukarıda I, B, 1, b.

169 Aksi görüşte bkz Atasoy (n 35) 99.

170 Vazgeçmeye konu hakkın, mali haklar olduğu hususunda bkz Öztan (n 1) 596.

171 Atasoy (n 35) 99.

Adi ortaklık hükümlerinin elbirliğiyle eser sahipliğine kıyasen uygulanacağını belirtmiştik[172]. Fakat adi ortaklığın feshine ve tasfiyesine ilişkin hükümlerin niteliği gereği bu birliğe uygulanması mümkün değildir[173]. Yargıtay da bir kararında bu hususu ifade etmiştir[174]. Adi ortaklıktan farklı olarak, mahiyeti icabı bu birlik, esere bağlı sürekli bir ilişkiyi zorunlu kılar[175]. Dolayısıyla bu birlik, esasen çözülemez (*unauflöslich*) bir ilişki olup[176], eserin yaratılmasıyla *ipso iure* doğar[177] ve koruma süresinin bitimiyle[178] ya da eserin yok olmasıyla[179] sona eser. Bu birliğin feshi mümkün değildir[180]. Nitekim FSEK'te de bu birliğin feshine veya tasfiyesine ilişkin bir hüküm öngörülmemiştir.

B. Elbirliğiyle Eser Sahipliği Birliğinden Ayrılma

1. Eser Sahiplerinden Birinin Ölümü

TBK m 639 b 2'ye göre aksi kararlaştırılmamışsa ortaklardan birinin ölümü halinde adi ortaklık sona erer. Ancak anılan hüküm, niteliği gereği elbirliğiyle eser sahipliği birliğine uygulanamaz[181]. Nitekim kanun koyucu, FSEK m 64'te bu hususta özel bir düzenleme yapmış olup[182], bu hüküm yalnızca elbirliğiyle eser sahipliğine uygulanır[183]. Sözü edilen hüküm, elbirliğiyle eser sahiplerinden birinin ölümü halinde mirasçıların bu birliğe dahil olup olmayacakları ve bunun sonuçlarını düzenlemektedir[184]. Böylelikle hem mirasçıların malvarlıksal menfaatleri korunmuş hem de ortaklar arasındaki sıkı ilişki göz önünde tutulmuştur[185].

---

172 Bkz yukarıda I, B, 2, b. Taraflar, emredici hükümlere aykırı olmamak kaydıyla aralarında yapacakları sözleşmeyle hak ve yükümlülüklerini farklı şekilde de düzenleyebilirler, diğer bir anlatımla birliğin yönetiminde sözleşmesel bir düzen belirleyebilirler. Bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 208.

173 Tekinalp (n 6) §12, N 22; Arslanlı (n 59) 71; Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 208; Ceren Demirel, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 10. Maddesi Bağlamında Birden Fazla Eser Sahibi Tarafından Meydana Getirilen Eserler ve Eser Sahipleri Birliği* (Savaş 2017) 178. Adi ortaklığın tasfiyesine ilişkin esasların kıyasen uygulanacağı kanaatinde karş Öztan (n 1) 266. FSEK m 10 f 2'ye göre, eser sahiplerinden biri, eserle ilgili birlikte yapılacak işleme haklı bir sebep olmadan izin vermezse, bu izin, diğer eser sahibinin başvurusu üzerine mahkemece verilebilir. *Barlas*'a göre, eser sahiplerinden birinin izin vermemesi, diğer eser sahipleri bakımından haklı fesih sebebidir ve TBK m 639 b 7 uyarınca birliğin/ortaklığın feshi istenebilir (Barlas (n 84) N 264). Kanaatimizce bu ancak, elbirliğiyle eser sahiplerinin ayrıca bir adi ortaklık sözleşmesi yapmış olmaları halinde bu ortaklığın feshi bakımından kabul edilebilir bir düşüncedir.

174 Yargıtay 11 HD, 2017-3578/2414, 28.3.2019 (www.sinerjimevzuat.com.tr, Erişim Tarihi 10.3.2022).

175 Arslanlı (n 59) 71.

176 Andreas Dieckmann, *Gesamthand und juristische Person* (Mohr Siebeck 2019) 90.

177 Tekinalp (n 6) §12, N 22; Demirel (n 173) 178.

178 Schack (n 85) 286; Tekinalp (n 6) §12, N 22; Demirel (n 173) 178.

179 Demirel (n 173) 178.

180 Dieckmann (n 176) 90. Eserin koruma süresinin bitiminden önce birliğin feshinin mümkün olmadığı yönünde bkz Yavuz, Alıca ve Merdivan, (Yavuz) (n 8) 208. Haklı nedenle birliğin tasfiyesinin talep edilebileceği kanaatinde karş Kılıçoğlu (n 56) 205.

181 Arslanlı (n 59) 70; Ayiter (n 4) 97; Erel (n 2) 92; Öztan (n 1) 265; Ateş (n 4) 51; Kılıçoğlu (n 56) 205.

182 Öztan (n 1) 265; Erel (n 2) 92; Ateş (n 4) 51.

183 Ateş (n 4) 51; Öztan (n 1) 265. Ayrıca bkz Tekinalp (n 6) §15, N 4 vd. Her ne kadar FSEK m 64'ün kenar başlığı *"Müşterek eser sahiplerinden birinin ölümü"* şeklindeyse de hükmün içeriğinden ve lafzından elbirliğiyle eser sahipliğine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Ortak eser sahipliğinde ise eser sahiplerinden birinin ölümü durumunda ortaya çıkacak sonuçlar için bkz yukarıda III, D.

184 Kılıçoğlu (n 56) 211.

185 Öztan (n 1) 265.

a. Eserin Tamamlanmasından veya Alenileşmesinden Önce

FSEK m 64'e göre, eser tamamlanmadan veya alenileşmeden elbirliğiyle eser sahiplerinden biri ölürse, hakları diğer eser sahiplerine geçer[186] (TBK m 634 f 1), yani diğerlerinin paylarında artış olur (*Akressanz*)[187]. Dolayısıyla, mirasçılara uygun bir bedelin (uzlaşma bedeli) ödenmesi gerekir[188], taraflar arasında uyuşma sağlanamazsa bedeli mahkeme tayin eder. Bu ihtimalde, mirasçıların birliğe girmeleri söz konusu olmaz[189] ve eser üzerindeki mali haklarla ilişkileri kesilir[190]. Gerçekten de mirasçıların birliğe dahil olması düşünülemez çünkü ölenin şahsiyetini ve yaratıcı niteliklerini mirasçıların aynen devam ettiremeyeceği açıktır[191]. Ölen eser sahibinin yaşasaydı esere katacağı *"hususiyet"* mahiyeti itibariyle mirasçılara intikal etmeye elverişli değildir[192].

Bununla birlikte, eseri tamamlamaya yeteneği bulunan bir mirasçı varsa, bu mirasçı diğer eser sahiplerinin rızasıyla birliğe alınabilir[193] (TBK m 632 f 1). Bu şekilde birliğe katılan kişi, mirasçılık sıfatı dolayısıyla değil, kendi fikri emeği sebebiyle birliğe girmiş olur[194].

Kalanlar, eseri tamamlamaktan vazgeçerse, kural olarak mirasçıların herhangi bir talepte bulunması mümkün değildir[195]. Diğer taraftan, ölüm anında ulaştığı seviye itibariyle yine de FSEK korumasından yararlanabilecek bir ürünün ortaya çıkmış olduğu kabul edilebiliyorsa ve bundan bir gelir elde edilmişse, ölene ait payın mirasçılara ödenmesi gerekir[196]. Bu durumda, FSEK m 19'da belirtilen yakınların manevi hakları yine korunacaktır[197].

---

186 Ayiter (n 4) 97; Erel (n 2) 92; Öztan (n 1) 265; Ateş (n 4) 52.

187 Öztan (n 1) 546.

188 Ayiter (n 4) 97; Öztan (n 1) 265. Mirasçılara ödenecek bedel, ürünün bulunduğu seviyeye ulaşmasında ölenin yaptığı (ve değeri parayla ölçülebilir) maddi, fiziki veya fikri katkının, ölüm zamanındaki maddi değeridir (Ateş (n 4) 52). Payın satın alma bedelinin ödeneceği yönünde bkz Tekinalp (n 6) §15, N 6.
Öte yandan, henüz eser niteliğini kazanmamış bu çalışma üzerinde mirasçıların kural olarak manevi hakları yoktur (Ateş (n 4) 52). Aynı yönde bkz Öztan (n 1) 546.

189 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Öztan (n 1) 546.

190 Ateş (n 4) 52.

191 Erel (n 2) 92.

192 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Öztan (n 1) 546; Ateş (n 4) 53.

193 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Ateş (n 4) 53.

194 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Ateş (n 4) 53.

195 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Öztan (n 1) 546; Ateş (n 4) 53. Bu ihtimalde, sözleşmede başka türlü kararlaştırılmamışsa tasfiyenin adi ortaklık hükümlerine göre yapılacağı kanaatinde bkz Ateş (n 4) 53; Tekinalp (n 6) §15, N 6.

196 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Öztan (n 1) 546-547; Ateş (n 4) 53. Bu durumda, esere devam etmeme kararının mirasçılarla birlikte alınacağı yönündeki fikre [Tekinalp (n 6) §15, N 6; Ateş (n 4) 53] katılmak mümkün değildir. Diğer eser sahiplerini eseri tamamlamaya zorlamak işin niteliği gereği söz konusu olamaz.

197 Öztan (n 1) 547. FSEK m 19'da belirtilen yakınların manevi haklarını kullanması için birliğe alınacağı fikrinde bkz Ateş (n 4) 53.

Eserin ölüm anında ulaştığı seviye tamama yakınsa[198], ölenin birlikte çıktığı söylenemez ve eserde onun da adı belirtilmelidir[199]. Aksi düşünce FSEK'in amacına ve anlamına aykırı düşer[200].

Doktrindeki bir görüşe göre, eserin tamamlanmasından sonra fakat alenileşmesinden önce eser sahiplerinden biri ölürse, bu eser alenileşmiş hükmünde sayılmalıdır[201]. *Ateş*, buna gerekçe olarak mirasçıların -tamamlanmış- eser üzerindeki menfaatlerinin dışlanmayacağını belirtmiş, FSEK m 64 f 2'nin[202] uygulanacağını savunmuştur[203]. Ne var ki, FSEK m 64 f 2'nin uygulanacağının söylenmesi, mirasçıların menfaatlerini koruyan bir sonuç olmamıştır. Zira bu durumda, mirasçıların birliğe alınıp alınmayacağı tamamen diğer eser sahiplerinin iradesine kalır. Dolayısıyla bu fikre iştirak edememekteyiz. Ayrıca eklemek gerekir ki, ölenin payının kalan eser sahiplerine geçecek olması, tamamlanmış eser üzerinde FSEK m 19'a göre yetkili olan kişilerin bu yetkilerinin ortadan kalktığı anlamına gelmez[204].

b. Eserin Alenileşmesinden Sonra

Eserin alenileşmesinden sonra eser sahiplerinden biri ölürse, diğerleri, ölenin mirasçılarını birliğe alıp almamakta serbesttirler. Diğer eser sahipleri alacakları karara göre, mirasçılara uygun bir bedel ödeyerek birliği kendi aralarında devam ettirebilirler[205] yahut ölenin mirasçılarıyla birliği devam ettirebilirler. Mirasçılarla devam kararının, sağ kalan eser sahipleri tarafından oybirliğiyle alınması gerekir[206].

Birliğin mirasçılarla devamına karar verilmişse, mirasçılardan birliğe karşı haklarını kullanmaları için bir temsilci atamaları istenebilir[207] (FSEK m 64 f 3). Kanunkoyucu,

---

198 Fonlu bir resimde fon ressamının fonun büyük bölümü çizip boyadıktan sonra ölmesi, bu duruma örnektir (Tekinalp (n 6) §15, N 6).

199 Tekinalp (n 6) §15, N 6; Ateş (n 4) 53.

200 Tekinalp (n 6) §15, N 6.

201 Öztan (n 1) 547; Ateş (n 4) 54. Ölenin payının, kalan eser sahipleri arasında paylaşılacağını belirterek aksi görüşte bkz Arslanlı (n 59) 171.

202 FSEK m 64 f 2'ye göre, *"Eseri birlikte vücuda getirenlerden biri eserin alenileşmesinden sonra ölürse diğerleri, ölenin mirasçılariyle birliği devam ettirip ettirmemekte serbesttirler".*

203 Ateş (n 4) 54.

204 Arslanlı (n 59) 171.

205 FSEK m 64 f 4'ün, f 1'e yaptığı yollama sebebiyle, bedel, uyuşma sağlanamazsa mahkemece belirlenir. Bkz Öztan (n 1) 548.

206 Öztan (n 1) 547; Ateş (n 4) 53. Oybirliği sağlanamaz ise kural olarak, birlik, mirasçılar olmadan devam eder (Öztan (n 1) 547). Doktrinde bir görüşe göre, FSEK m 10 f 2'ye dayanarak, olumsuz oy kullanan eser sahibinin iradesi yerine geçmek üzere karar almak için mahkemeye başvurulabilir. Zira bu, olağan bir iş değil, birlik statüsünü ilgilendiren bir konudur (Ateş (n 4) 54). Ancak fikrimizce FSEK m 10 f 2'nin bu hususta uygulanabilmesi mümkün değildir. Çünkü mirasçıların birliğe alınıp alınmaması, eser üzerindeki hakların kullanımıyla ilgili değildir. FSEK m 64'te, m 10'a yollamada da bulunulmamış, bu hususdaki kararın sağ kalan eser sahipleri tarafından verileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla, mirasçıların birliğe alınmasına olumsuz oy kullanan eser sahibi aleyhine onun iradesi yerine geçmek üzere mahkemeye başvurulmasının mümkün olmadığı kanaatindeyiz.

207 Hemen belirtelim ki, bu durumda da manevi hakları kullanma yetkisi, FSEK m 19'da sayılan kişilere aittir (Ateş (n 4) 54). Birliğin mirasçılar olmadan devamına karar verilir ise, manevi haklar, eser sahipleri ile FSEK m 19'da sayılan yetkili kişiler tarafından birlikte kullanılır (Ateş (n 4) 54).

mirasçıların bu birliğe alınmasına cevaz vermiştir zira eser alenileşmiş, sabit bir hal almış ve geriye yalnızca mali ve manevi hakların kullanılması kalmıştır[208]. Diğer eser sahipleri ile mirasçılar arasındaki uyuşmazlıkta FSEK m 10 f 2'ye dayanılarak mahkemeye başvurulması mümkün olmalıdır[209].

Eserin alenileşmesinden sonra eser sahiplerinden birinin ölümü halinde birliğin kalanlar arasında mı yoksa mirasçılarla birlikte mi devam edeceği hususunda önceden eser sahipleri kendi aralarında bir anlaşma yapabilirler[210]. Nitekim adi ortaklıkta da ortaklar bu yönde bir anlaşma yapabilirler[211] (TBK m 633).

2. TBK m 639 b 3 Hükmünün Uygulanabilirliği Sorunu

TBK m 639 b 3'e göre, adi ortaklıkta bir ortağın tasfiye payının paraya çevrilmesi, iflası veya kısıtlanması halinde, aksi kararlaştırılmamışsa[212], ortaklık sözleşmesi sona erer. Bu hükmün, elbirliğiyle eser sahipliği birliğine uygulanması mümkün değildir[213]. Buna gerekçe olarak, diğer eser sahipleri izin vermezse, bunlardan birinin borcu için eserin cebri icra yoluyla satılamayacağı ifade edilmektedir[214]. Bununla birlikte, bir görüşe göre, kıyasen FSEK m 64'ün uygulanmasıyla, satışa izin vermeyen eser sahipleri, alacaklıya uygun bir bedel (borçlu ortağın payını) ödeyerek borçlu eser sahibini birlikten çıkarabilirler[215].

Kanaatimizce meseleye şöyle yaklaşılmalıdır: Elbirliğiyle eser sahipliğinin feshi ve tasfiyesi mümkün olmadığına[216] göre, eser sahiplerinin tasfiye payından zaten söz edilemez. Dolayısıyla, eser sahiplerinden birinin borcu nedeniyle elbirliğiyle eser sahipliğindeki hakları üzerinde cebri icra işlemleri uygulanamaz. Eser sahibinin iflas etmiş olması da elbirliğiyle eser sahipliğindeki haklarının iflas masasına girmesine yol açmaz. Keza bir eser sahibinin borcu nedeniyle, tasfiye payı değil de elbirliğiyle eser sahipliğine konu eserdeki mali hakkın haczi de mümkün değildir. Çünkü elbirliğiyle eser sahiplerinin tasarruf edebilecekleri payları olmadığından, bir eser sahibinin borcu için esere ilişkin mali haklar üzerinde cebri icra işlemlerine konu

208 Erel (n 2) 92; Öztan (n 1) 265.

209 Arslanlı (n 59) 70.

210 Eser hangi seviyede olursa olsun birliğin mirasçılarla devam edeceğine ilişkin anlaşma yapılabileceği hususunda bkz Öztan (n 1) 546; Tekinalp (n 6) §15, N 6. Taraflar sözleşmede, birliğin mirasçılarla devam edeceğini öngörmüşse, ayrıca bir karar alınması gerekmeden mirasçılarla birliğin devam edeceği hususunda bkz Ateş (n 4) 53.

211 Farklı ihtimaller hakkında bkz Derdiman (114) 227 vd.

212 TBK m 633 hükmü de bu gibi hallerde sözleşmede bir devam kaydına yer verilerek ortaklığın kalan ortaklarla devam ettirilebileceğini göstermektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz Derdiman (114) 205 vd.

213 Arslanlı (n 59) 71; Erel (n 2) 92; Öztan (n 1) 266; Demirel (n 173) 178-179.

214 Arslanlı (n 59) 71; Erel (n 2) 92; Öztan (n 1) 266.

215 Arslanlı (n 59) 71; Erel (n 2) 92-93; Öztan (n 1) 266. Daha önce de (yukarıda IV, B, 1) belirttiğimiz gibi FSEK m 64 elbirliğiyle eser sahipliğinde eser sahiplerinden birinin "ölümü"ne ilişkin olduğundan, bu görüşteki yazarların, "tasfiye payının paraya çevrilmesi", "iflas" veya "kısıtlanma" hallerine de FSEK m 64'ün kıyasen uygulanabileceğini savunduğu anlaşılmaktadır. FSEK m 64'ün, ölüm durumunda kıyasen uygulanabileceğine karşı görüşte bkz Demirel (n 173) 179, dn776.

216 Bkz yukarıda IV, A.

olabilecek bir pay da yoktur[217]. Son olarak eklemek gerekirse, TBK m 639 b 3'ten farklı olarak, eser sahiplerinden birinin kısıtlanması da elbirliğiyle eser sahipliğinin sona ermesi sonucunu doğurmaz.

3. Eser Sahiplerinden Birinin Mali Haklarından Diğer Eser Sahipleri Lehine Vazgeçmesi

Eser sahiplerinden biri, mali haklarından diğerleri lehine vazgeçebilir ve bu durumda diğerlerinin hakları genişler[218]. Nitekim Alman Fikri Haklar Kanunu §8 IV hükmü, diğer eser sahiplerine varması gerekli bir irade beyanıyla eser sahibinin mali haklarından vazgeçebileceğini; bu beyanla birlikte, diğerlerinin haklarının genişleyeceğini belirtmektedir[219]. Aynı esas, Türk hukukundan da kabul edilmelidir[220]. Zira bu durum, elbirliği ortaklıklarının özelliğinden kaynaklanır[221].

Bununla birlikte, eser sahiplerinden birinin mali haklardan vazgeçmesi, teknik anlamda birlikten çıkmak anlamına gelmez[222]. Zira vazgeçme, manevi haklara -ve Alman hukukunda, bilinmeyen yararlanma tarzlarına (*unbekannter Nutzungsarten*) ilişkin haklara[223]- etki etmez[224]. Keza vazgeçmeye rağmen eser sahipliği sıfatı sona ermez[225].

Koruma süresinin bitiminden önce, eser sahiplerinden biri lehine diğerleri haklarından vazgeçebilirler veya eser sahipleri tüm mali hakları üçüncü bir kişiye devredebilir ki, böyle bir durumda pratik açından birliğin sona erdiği söylenebilir[226].

Sonuç

FSEK'te iki tür iki tür birlikte eser sahipliği ilişkisi düzenlenmiştir. Bunlar; ortak eser sahipliği (FSEK m 9) ve elbirliğiyle eser sahipliğidir (FSEK m 10). Birlikte yaratılan eserde her bir kişinin katkısı ayrılmaz bir bütün teşkil etmekteyse "elbirliğiyle eser sahipliği" söz konusu olur. Birden fazla kişiye ait bağımsız eserlerin birleştirilmesi yoluyla oluşan eserde ise "ortak eser sahipliği" bulunur.

---

217 Eserin aslı veya müsveddeleri üzerindeki hak sahipliği ise, esasen eşya hukuku kurallarına göre belirlenmeli ve ayrıca bunların haczinde FSEK m 61-62 dikkate alınmalıdır.

218 Dieckmann (n 176) 90. Aynı yönde bkz Ateş (n 13) 64.

219 Schack (n 85) 285.

220 Aynı görüşte bkz. Öztan (n 1) 266; Demirel (n 173) 170.

221 Schack (n 85) 285. Elbirliği ortaklıklarında bir ortağın çıkması veya çıkarılması durumunun, diğer ortakların hakimiyetinde genişleme (*Anwachsung/Akkressenz*) sonucu doğurduğu hakkında bkz Derdiman (114) 249-250. Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 634. maddesinde, adi ortaklıktan çıkan ya da çıkarılan ortağın payının diğer ortaklara payları oranında kendiliğinden geçeceği yönünde bir düzenlemeye yer verilmiştir.

222 Schack (n 85) 285; Demirel (n 173) 170.

223 Alman hukukunda UrhG § 31a hükmü, *"bilinmeyen yararlanma tarzlarına ilişkin sözleşmeleri"* (*Verträge über unbekannte Nutzungsarten*) düzenlemektedir.

224 Schack (n 85) 285; Demirel (n 173) 170.

225 Vazgeçme (FSEK m 60) halinde eser sahipliğinin sona ermeyeceği hakkında bkz Demirel (n 173) 180.

226 Schack (n 85) 286.

Ortak eser, bozulmaya uğramandan kısımlara ayrılabilir ve bu kısımlar kendi başına birer "eser" niteliğindedir. Ortak eser, eser sahiplerinin eserlerini birleştirmeye ilişkin anlaşmalarını ve ortak eserin yaratılmasına ilişkin maddi fiili (*Realakt*) gerektirir. Ortak eser sahipliğine dayanan birlik, adi ortaklık özelliklerini taşır. Özel hükümler (FSEK m 9) dışında, kıyasen adi ortaklık hükümleri (TBK m 620 vd), burada da boşluk bulunması halinde ise paylı mülkiyete ilişkin hükümler (TMK m 688 vd) kıyasen uygulanır.

Elbirliğiyle eser sahipliği birliğine de bu birliğin bünyesine uygun düştüğü ölçüde adi ortaklık hükümleri uygulanır. Doğabilecek boşluklar ise, yine kıyasen elbirliği mülkiyetine ilişkin hükümlerle (TMK m 701 vd) tamamlanır.

Ortak eser sahipliği ilişkisi sona erdirilmediği müddetçe, ortak eser hakkındaki işlemlere itiraz eden eser sahibi aleyhine diğer eser sahipleri FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanarak işleme izin verilmesi için mahkemeye başvurabilir. İtiraz eden, itirazına ilişkin haklı bir sebebin bulunduğunu ispatlayamazsa mahkeme kararı onun iradesi yerine geçer. Bu açından, ortak eser sahipliği ilişkisinin sona erdirilmesinden maksat, FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanan bu zorlayıcı imkânın ortadan kalkmasıdır. Diğer bir ifadeyle, artık eser sahipleri kendilerine ait kısmı ortak eser içinde semerelendirmeye zorlanamazlar. Ancak eklemek gerekir ki, ortak eser, eser sahiplerinin anlaşmasına ve eserin oluşturulması şeklindeki maddi fiile (*Realakt*) dayandığından, halen mevcut olan ortak eser üzerindeki eser sahipliğinden doğan haklar ortadan kalkmış olmaz. Eser sahipleri, halen mevcut olan ortak esere karşı her türlü ihlalin önlenmesini veya durdurulmasını yahut ihlal dolayısıyla tazminat ödenmesini talep edebilir.

Ortak eser sahipliğinin -yukarıda açıklanan anlamıyla- sona ermesine, kıyasen adi ortaklık hükümleri uygulanır. Bu itibarla, ortak eserin oluşturulmasına ilişkin belirli bir süre veya bir sınırlama (kitabın bir kez baskısı gibi) öngörülmüşse, bunun tamamlanmasından sonra ortak eser sahipliği sona ermiş olur, yani artık eser sahipleri kendilerine ait kısmı ortak eser içinde semerelendirmeye zorlanamazlar. Kararlaştırılan sürenin bitiminden veya sınırlamadan önce, haklı bir sebebe dayanılarak mahkemeye başvurulmak suretiyle de ortak eser sahipliğinin sona erdirilmesi talep edilebilir (kıyasen TBK m 639 b 7). Ortak eserin süresiz olarak oluşturulması durumunda ise, olağan fesih yoluyla veya haklı sebebe dayanarak mahkeme kararıyla sona erdirme mümkündür. Olağan fesih yoluyla sona erdirilmesi durumunda kıyasen TBK m 640 gereği, fesih bildirimi, altı aylık fesih bildirim süresi sonunda hüküm ve sonuç doğurur. Fesih bildirim süresi sayesinde, ortak eser sahiplerinin menfaatleri de korunmuş olur. Zira ortak eserdeki kısımların en iyi şekilde semerelendirilmesi genellikle, "ortak eser" olarak mümkündür. Birliğin sona erdirilmesi, eser sahiplerinin bu hususstaki menfaatlerini etkiler.

Bir eser sahibine ait kısmın ortak eserden çıkarılması için tüm eser sahiplerinin anlaşması gerekir. Aynı şekilde, eser sahiplerinden birinin rızası olmadan, ona ait kısmın ortak eserden çıkarılması da kural olarak mümkün değildir. Bununla birlikte, kimi hallerde eser sahibinin rızası hilafına ona ait kısmın ortak eserden çıkarılmasına, diğer eser sahiplerinin başvurusu üzerine FSEK m 9 f 2'ye dayanılarak mahkemece karar verilebilir. Örneğin bir borçlar hukuku kitabının yeni Türk Borçlar Kanunu'na göre güncellenmesi durumu söz konusu olabilir. Kitabın yazarlarından biri, kendine ait bölümü güncellemek istemediğinden veya fiilen bunu yapabilecek durumda olmadığından kitabın güncellenmesine itiraz edebilir. FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanarak diğer eser sahipleri, itiraz eden eser sahibine ait bölümün ortak eserden çıkarılmasını mahkemeden talep edebilirler. Eserin güncellenmesine itiraz eden eser sahibi, itirazına ilişkin haklı bir sebebin bulunduğunu ispat edemediği taktirde, ona ait bölümün ortak eserden çıkarılmasına mahkemece karar verilir. Zira, işin niteliği gereği, mahkemece, eser sahibinin kendi bölümünü güncellemesi yönünde bir karar verilmesi beklenemez. Bu durumda, kalan eser sahipleri, çıkarılan bu bölümü, aralarından birine veya üçüncü bir kişiye tamamlatabilirler. Yine bir eser sahibi de haklı sebebin bulunması halinde kendine ait kısmın ortak eserden çıkarılmasını FSEK m 9 f 2'ye dayanarak mahkemeden talep edebilir.

Ortak eserin meydana getirilmesi, eser sahiplerinin kendilerine ait kısımları serbestçe semerelendirme haklarını kural olarak engellemez. Bununla birlikte, ortak eser sahipleri, aralarında ayrıca bir adi ortaklık sözleşmesi yaparak bağımsız kısımların serbestçe kullanılmayacağını birbirlerine karşı taahhüt etmiş olabilirler. Eser sahipleri arasında ortaklık sözleşmesi bulunması ve sözleşmenin imkân vermesi durumunda, FSEK m 9 f 2 yerine ortaklık sözleşmesine dayanılarak da ortak esere ilişkin işlemlere katılmayan eser sahibini zorlamak mümkün olur. Bu adi ortaklık sona ermiş veya eser sahiplerinden biri adi ortaklıktan çıkmış olsa bile, ortak eser sahipliği ilişkisi devam eder, dolayısıyla da FSEK m 9 f 2 yine uygulanabilir.

Ortak eserdeki kısımlardan birinin sahibi öldüğü taktirde, bu kısım üzerindeki mali haklar mirasçılara intikal eder. Mirasçılar, birlikten çıkarılamaz. Ortak esere ilişkin bir işleme mirasçıların katılmaktan kaçınması halinde diğer eser sahipleri FSEK m 9 f 2 hükmüne dayanarak mahkemeye başvurabilirler. Mahkeme kararı, mirasçıların iradesi yerine geçer.

Ortak esere ve diğer eser sahiplerine zarar vermemek kaydıyla, eser sahiplerinden biri kendine ait kısım üzerindeki mali haklardan FSEK m 60'a göre vazgeçebilir. Bu kısım hakkında, ortak eser olmaya bağlı sonuçlar artık uygulanmaz. Bu andan itibaren, ortak esere ilişkin mali hakların kullanımında bu kısım sahibinin izni alınması gerekmezken; manevi hakların kullanımında bu kısım sahibinin de izni aranır. Eser sahiplerinden birinin, ortak eser üzerindeki mali haklardan vazgeçmesi

durumunda ise artık, ortak esere ilişkin mali hakların kullanımında bu eser sahibinin izni gerekmez.

Elbirliğiyle eser sahipliği birliği, eserin yaratılmasıyla *ipso iure* doğar ve koruma süresinin bitimiyle ya da eserin yok olmasıyla sona eser. Bu bakımdan, adi ortaklığın feshine ilişkin hükümler, bünyesine uygun olmadığından bu birliğin fesih yoluyla sona erdirilmesi mümkün değildir.

Adi ortaklıkta bir ortağın tasfiye payının paraya çevrilmesi, iflası veya kısıtlanması halinde aksi kararlaştırılmamışsa ortaklığın sona ereceğine ilişkin TBK m 639 b 3 de elbirliğiyle eser sahipliğine uygulanamaz. Bu birliğin feshi ve tasfiyesi mümkün olmadığına göre, eser sahiplerinin tasfiye payından söz edilemez.

Elbirliğiyle eser sahiplerinden birinin ölümü halinde nasıl bir yol izleneceği, FSEK m 64'te özel olarak düzenlenmiştir. Bu hükme göre, eser tamamlanmadan veya alenileşmeden önce elbirliğiyle eser sahiplerinden biri ölürse, hakları diğer eser sahiplerine geçer ve mirasçılara uygun bir bedelin (uzlaşma bedeli) ödenmesi gerekir. Eserin alenileşmesinden sonra eser sahiplerinden biri ölmesi halinde ise, diğerleri, ölenin mirasçılarını birliğe alıp almamakta serbesttirler.

Diğer elbirliği ortaklıklarında olduğu gibi, elbirliğiyle eser sahiplerinden biri, mali haklarından diğerleri lehine vazgeçebilir ve bu durumda diğerlerinin hakları genişler.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.
Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.
Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.
Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Bibliyografya/Bibliography

Arslanlı H, *Fikri Hukuk Dersleri II Fikir ve Sanat Eserleri* (Sulhi Garan Matbaası 1954).

Atasoy E, "Birlikte Eser Sahipliği Kavramı, Türlerinin Birbirleri İle Olan Benzerlikleri ve Farklılıkları" (2013) (2) FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi 29-56.

Atasoy E, *Birlikte Eser Sahipliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, KHÜSBE 2010).

Ateş M, "Sahibi Ölen Fikir ve Sanat Eseri Üzerindeki Mali Hakların Mirasçılara İntikali" (2020) 6 (1) Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 44-59.

Ateş M, "Telif Hukukunda Eser Kavramı ve Eser Sahipliği", Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı 16-22 Aralık 2019 (Türkiye Adalet Akademisi 2020) 15-68.

Aydıncık Ş, *Fikri Haklara İlişkin Lisans Sözleşmeleri* (Arıkan 2006).

Barlas N, *Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri* (4. Bası, Vedat 2016).

Barrelet D ve Egloff W, *Das neue Urheberrecht, Kommentar zum Bundesgesetz über das Urheberrecht und verwandte Schutzrechte* (4. Auflage, Stämpfli 2020).

Buz V, *Medeni Hukukta Yenilik Doğuran Haklar* (Yetkin 2005).

Demirel C, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 10. Maddesi Bağlamında Birden Fazla Eser Sahibi Tarafından Meydana Getirilen Eserler ve Eser Sahipleri Birliği* (Savaş 2017).

Derdiman F, *Adi Ortaklık Yapısındaki Değişiklikler* (On İki Levha 2022).

Dieckmann A, *Gesamthand und juristische Person* (Mohr Siebeck 2019).

Dreier T, Schulze G, Raue B ve Specht-Riemenschneider L, *Urheberrechtsgesetz, Urheberrechts-Diensteanbieter-Gesetz, Verwertungsgesellschaftengesetz, Nebenurheberrecht, Kunsturhebergesetz Kommentar* (7. Auflage, C.H. Beck 2022).

Erdil E, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (Vedat 2016).

Erel ŞN, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku* (3. Bası, Yetkin 2009).

Gökyayla KE, *Telif Hakkı ve Telif Hakkının Devri Sözleşmesi* (Yetkin 2001).

Hirsch EE, *Hukuki Bakımdan Fikri Say, İkinci Cilt, Fikri Haklar (Telif Hukuku)* (İstanbul Üniversitesi 1943).

Hug G, "Art.7" in Barbara K. Müller ve Reinhard Oertli (edr), *Stämpflis Handkommentar, Urheberrechtsgesetz (URG), Bundesgesetz über das Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Mit Ausblick auf EU-Recht, deutsches Recht, Staatsverträge und die internationale Rechtsentwicklung* (2. Auflage, Stämpfli 2012).

Karasu R, Suluk C ve Nal T, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (6. Baskı, Seçkin 2022).

Kılıçoğlu A, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar* (5. Baskı, Turhan 2019).

Kurşat Z, *Paylı Mülkiyetin Sona Ermesi* (Arıkan 2008).

Öngören G, *Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri*, (Öngören Hukuk 2010).

Oğuzman MK, Seliçi Ö ve Oktay-Özdemir S, *Eşya* Hukuku (23. Baskı, Filiz 2021).

Öztan F, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku* (Turhan 2008).

Öztrak İ, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar* (2. Baskı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi 1977).

Poroy R, Tekinalp Ü ve Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I* (14. Bası, Vedat 2019).

Schack H, *Urheber- und Urhebervertragsrecht* (4. Auflage, Mohr Siebeck 2007).

Tekinalp Ü, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Bası, Vedat 2012).

Thum D, "§8" ve "§9" in Artur-Axel Wandtke ve Winfried Bullinger (edr), *Praxiskommentar Urheberrecht* (5. Auflage, C. H. Beck 2019).

www.resmigazete.gov.tr.

www.sinerjimevzuat.com.tr.

Yarsuvat D, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları* (2. Baskı, Güryay 1984).

Yavuz L, Alıca T ve Merdivan F, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, 1. Cilt (1-47. Maddeler)* (Seçkin 2013).

Yılmaztekin HK, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Uyarınca Eser Sahipliği ve Hak Sahipliği ile Bunların Tecavüz Davaları Bağlamında Davacı Sıfatına Etkileri" (2020) (65) Adalet Dergisi 499-557.